

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΝΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΔΗΜΗΤΡΙΟΓΛΟΥ ΠΟΥΛΩΔΩΡΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΡΕΝΤΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΓΑΤΟΜΑΤΗΣ

2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	5
1.1 Εισαγωγή.....	5
1.2 Οι κατηγορίες των επενδύσεων	6
1.3 Απόφαση & πραγματοποίηση επενδύσεων	7
1.4 Τα βασικά ερωτήματα για απόφαση επένδυσης.....	8
1.5 Στοιχεία αξιολόγησης των επενδύσεων	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΑ & ΠΑΤΡΙΝΟΙ	11
2.1 Οι μορφές επενδύσεων στην τράπεζα.....	11
2.2 Προθεσμιακές καταθέσεις.....	14
2.3 Καταθέσεις συνδεδεμένες με τη χρηματαγορά.....	15
2.4 Τα επενδυτικά καλάθια των Πατρικών	15
2.5 Τα μοντέρνα αμοιβαία κεφάλαια	17
2.6 Τα προϊόντα του εγγυημένου κεφαλαίου & οι καινούργιες ελκυστικές εκδόσεις τους.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ & ΠΑΤΡΙΝΟΙ	21
3.1 Ο σκοπός και τα πλεονεκτήματα του χρηματιστηρίου.....	21
3.2 Τα είδη των μετοχών που επενδύουν οι Πατρινοί.....	23
3.2.1 Ονομαστικές – ανώνυμες μετοχές.....	24
3.2.2 Κοινές – προνομιούχες μετοχές.....	26
3.3 Εισροές στα μετοχικά κεφάλαια	27
3.4 Ομολογίες.....	28
3.5 Ελληνικό χρηματιστήριο – απογοήτευση Πατρικών – η είσοδος των κρατικών εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αξιών.....	30

3.6 Υπάρχουν ελκυστικές επιχειρήσεις για να επενδύουν τα χρήματα τους οι Πατρινοί	32
3.7 Επενδυτικός κίνδυνος & το χαρτοφυλάκιο τους	33
3.8 Μετοχές – ομόλογα & χρονικός ορίζοντας.....	38
3.9 Σωστή προσέγγιση των αγορών.....	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

.....	42
4.1 Οι αποφάσεις του επιχειρηματία πριν επενδύσει.....	42
4.2 Σκοποί πραγματοποίησης μιας επένδυσης.....	43
4.3 Μορφές επενδύσεων Ε.Κ.Υ.Κ. (Επιχειρηματικό Κεφάλαιο Υψηλού Κινδύνου) –Ε.Π.Ε.Κ.	44
4.4 Τα οφέλη που προσφέρουν οι επενδύσεις Ε.Κ.Υ.Κ.	49
4.5 Επένδυση σε έρευνα αγοράς	50
4.6 Επένδυση σε διαφήμιση	52
4.7 Επένδυση σε πάγια.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ –

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΤΡΙΝΩΝ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ.....	56
5.1 Οι υπόλοιπες μορφές επενδύσεων των Πατρινών	56
5.2 Αξίζουν οι επενδύσεις;.....	56
5.3 Τι θα επηρεάσει την αγορά στο προσεχές μέλλον.....	57
5.4 Ποιοι θα ξεχωρίσουν στο μέλλον;	58
5.5 Επενδύσεις & Δύσκολη εποχή.....	59
5.6 Πληθωρισμός & επενδύσεις.....	59
5.7 Οι προοπτικές των αγορών	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΤΕΛΙΚΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	65
6.1 Ερωτηματολόγιο	65
6.2 Παρουσίαση των αποτελεσμάτων.....	71
6.3 Τελικά συμπεράσματα	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :.....	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

1.1 Εισαγωγή

Επένδυση είναι το εισόδημα που δεν έχει καταναλωθεί και χρησιμοποιείται σαν νέο παραγωγικό κεφάλαιο για την αύξηση των κεφαλαιουχικών αγαθών και την επέκταση των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων.

Οι εξής παράγοντες προσδιορίζουν το ύψος των επενδύσεων:

- 1) Η οριακή αποδοτικότητα του κεφαλαίου.
- 2) Η αποταμίευση που είναι δυνατό να διατεθεί ή διατίθεται.
- 3) Η προβλεπόμενη κατανάλωση, γιατί με βάση αυτή την πρόβλεψη οι επιχειρήσεις θα καταστρώσουν τα σχέδια για επενδύσεις.

Το κράτος επεμβαίνει στην οικονομική ζωή μιας χώρας για να ρυθμίσει, σύμφωνα με τη γενική οικονομική κατάσταση τη δραστηριότητα των ατόμων ή των οργανωμένων ομάδων. Οι προβλεπόμενες από τον προϋπολογισμό ετήσιες δημόσιες επενδύσεις υποβοηθούν στη μεγαλύτερη ακόμη δραστηριοποίηση του ιδιωτικού κεφαλαίου και το ενθαρρύνουν για την επέκταση των επενδύσεων, ενώ παράλληλα ενημερώνεται το κοινό για την ωφέλεια της αποταμιεύσεως, η οποία αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη και διεύρυνση της πολιτικής των παραγωγικών επενδύσεων.

1.2 Οι κατηγορίες των επενδύσεων

Οι επενδύσεις διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα ακόλουθα:

1) Την χρονική διάρκεια πραγματοποίησης

Ανάλογα με τη χρονική διάρκεια, οι επενδύσεις διακρίνονται σε:

- Μακροπρόθεσμες και
- βραχυπρόθεσμες.

2) Το είδος της επένδυσης

Ανάλογα με το είδος τους, οι επενδύσεις διακρίνονται σε:

- Άμεσα παραγωγικές για παράδειγμα: Ο μηχανολογικός εξοπλισμός.
- Έμμεσα παραγωγικές για παράδειγμα: Κτίρια, εγκαταστάσεις.

Οι άμεσα παραγωγικές επενδύσεις έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από τις έμμεσες παραγωγικές επενδύσεις, εξαιτίας της ταχείας τεχνολογικής εξέλιξης και της μεταβολής των προτιμήσεων των καταναλωτών.

Επομένως, κάποιος προτού λάβει μια απόφαση για τη πραγματοποίηση άμεσα παραγωγικών επενδύσεων είναι απαραίτητο να γίνουν κάποιες ειδικές μελέτες όπως: Έρευνα αγοράς, παραγωγικότητας, αποδοτικότητας, κόστους.

3) Το βαθμό ανάγκης

Ανάλογα με το βαθμό ανάγκης τους, οι επενδύσεις διακρίνονται σε:

§ Αναγκαίες.

§ Απαραίτητες.

§ Χρήσιμες.

Στην περίπτωση όπου τα διαθέσιμα κεφάλαια δεν είναι αρκετά για την πραγματοποίηση όλων των παραπάνω επενδύσεων, δίνεται προτεραιότητα στις απαραίτητες επενδύσεις. Για παράδειγμα: Τις προοριζόμενες για την αντικατάσταση των μηχανημάτων λόγω φθοράς ή για την ανακαίνιση των εγκαταστάσεων λόγω ασφάλειας.

1.3 Απόφαση & πραγματοποίηση επενδύσεων

Οι αποφάσεις οι οποίες αφορούν την πραγματοποίηση των επενδύσεων, θεωρούνται σημαντικές για τους ακόλουθους λόγους:

1) Σημαντικά κεφάλαια δεσμεύουν οι επενδύσεις για ένα μακροχρόνιο διάστημα και άρα η απόφαση για κάποια επένδυση που θα πάρει κάποιος θα έχει συνέπειες για πολλά χρόνια στο μέλλον.

2) Σημαντικά κεφάλαια δεσμεύουν οι επενδύσεις των επιχειρήσεων και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η όλη επιτυχία ή αποτυχία που θα έχει μια επιχείρηση να εξαρτάται από τη συγκεκριμένη απόφαση γι' αυτήν την επένδυση.

1.4 Τα βασικά ερωτήματα για απόφαση επένδυσης

Οι αποφάσεις επένδυσης αναφέρονται σε κάποια ερωτήματα, μερικά από τα οποία είναι τα εξής:

Ø Συμφέρει να πάρουμε μια απόφαση για επένδυση σήμερα ή μήπως πρέπει να αναβάλλουμε τη λήψη μιας απόφασης για το μέλλον;

Ø Εάν υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ εναλλακτικών λύσεων, σε ποια από όλες συμφέρει να επενδύσουμε χρήματα;

Ø Ποιος είναι ο σκοπός της επένδυσης; Αξίζει η επένδυση των χρημάτων σε κάποιο συγκεκριμένο έργο ή μήπως δεν αξίζει;

Ø Συμφέρει να επενδύσουμε για παράδειγμα: Στη Νότια ή στην Βόρεια Ελλάδα ή μήπως σε κάποια χώρα του εξωτερικού;

Ø Μήπως είναι καλύτερο να επενδύσουμε σε μηχανολογικό εξοπλισμό ή μήπως να το νοικιάσουμε;

Ø Ποιο είναι το μέγεθος της επένδυσης; Υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης του συγκεκριμένου μεγέθους ή μήπως χρειαζόμαστε κάποια πιο μικρή;

1.5 Στοιχεία αξιολόγησης των επενδύσεων

Υπάρχουν αρκετά απαραίτητα στοιχεία για την αξιολόγηση των επενδύσεων, τα κυριότερα από αυτά είναι:

Û Το ποσό του φόρου εισοδήματος καθώς και τυχόν τοπικοί ή κοινοτικοί φόροι.

Û Τα καθαρά έσοδα τα οποία αναμένονται από την επένδυση.

Û Το καθαρό ποσό, δηλαδή η εκροή μετρητών που απαιτείται αρχικά για μια επένδυση.

Û Τα μελλοντικά ποσά τα οποία θα απαιτηθούν για την επένδυση.

Û Το κόστος του κεφαλαίου της επένδυσης δηλαδή επιτόκιο, κόστος ευκαιρίας.

ü Επιπλέον ποσά τα οποία θα χρειαστούν εξαιτίας της αύξησης των τιμών για μια παλιά επένδυση.

ü Ο χρόνος διάρκειας της επένδυσης ή της ωφέλιμης ζωής της επένδυσης.

ü Οι γενικότερες οικονομικές συνθήκες και η οικονομική σταθερότητα της χώρας.

ü Τα διάφορα έξοδα επένδυσης και λειτουργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΑ & ΠΑΤΡΙΝΟΙ

2.1 Οι μορφές επενδύσεων στην τράπεζα

Οι νέες εκδόσεις προϊόντων εγγυημένου κεφαλαίου που διαθέτουν οι τράπεζες στην ελληνική αγορά εμφανίζονται πιο ελκυστικές από ποτέ. Η αύξηση του βασικού επιτοκίου του € στο 4% οδήγησε τα πιστωτικά ιδρύματα στη δημιουργία προγραμμάτων ανταγωνιστικών των προθεσμιακών καταθέσεων, οι οποίες τους τελευταίους μήνες αποτελούν την πρώτη και βασική προτίμηση όχι μόνο των επιχειρήσεων αλλά και των νοικοκυριών.

Τα καινούργια προϊόντα που προσφέρονται από τις τράπεζες έχουν εμπλουτιστεί με νέα στοιχήματα και έτσι οι αποδόσεις τους συνδέονται και με χρηματιστηριακούς δείκτες, αλλά και με άλλες εναλλακτικές μορφές επένδυσης, στις οποίες οι ιδιώτες επενδυτές δεν είχαν πρόσβαση μέχρι πρότινος. Αυτά τα προγράμματα απευθύνονται σε επενδυτές οι οποίοι προτιμούν να μην αναλάβουν ρίσκο, είναι λογικό η ζήτηση τους να μειώνεται όταν αυξάνονται οι αποδόσεις των λογαριασμών με εξασφαλισμένη την τελική απόδοση. Για αυτόν τον λόγο πολλές τράπεζες προσφέρουν πλέον μια πολύ μικρή εγγυημένη απόδοση, προκειμένου να προσελκύσουν αυτήν την συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών - αποταμιευτών.

Όταν πρωτοεμφανίστηκαν τα επενδυτικά τραπεζικά προϊόντα πριν από περίπου οκτώ χρόνια στην ελληνικά αγορά προγράμματα τα

οποία προσέφεραν 100% προστασία του αρχικού κεφαλαίου, οι πελάτες (επενδυτές) των τραπεζών δεν είχαν αρκετές επιλογές, επειδή στις περισσότερες περιπτώσεις είχαν την δυνατότητα να στοιχηματίσουν:

§ Στην άνοδο,

§ στην πτώση ενός δείκτη

§ ή στη διατήρηση του εντός δύο συγκεκριμένων ορίων.

Η απόδοση μπορεί να ήταν ή προκαθορισμένη, στην περίπτωση όπου η πρόβλεψη επαληθευόταν, ή ανάλογη της απόδοσης του συνδεδεμένου με το προϊόν δείκτη αναφοράς. Με πρωταγωνίστριες τις ξένες τράπεζες, χρόνο με τον χρόνο οι ελληνικές τράπεζες, άρχισαν να αντλούν έτοιμα προϊόντα από το εξωτερικό, εμπλουτίζοντας με αυτόν τον τρόπο τα προγράμματά τους με νέα πιο «μοντέρνα» στοιχήματα.

Επίσης, οι επιλογές που έχουν οι επενδυτές σήμερα έχουν πολλαπλασιαστεί σε σχέση με τις επιλογές που είχαν λίγα χρόνια νωρίτερα. Σήμερα στους μικροεπενδυτές παρέχετε η δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ μιας τεράστιας γκάμας προγραμμάτων, προκειμένου να πετύχουν το καλύτερο ταίριασμα των τοποθετήσεων

τους και των προσδοκιών τους, αλλά και του επενδυτικού τους προφίλ.

Συγκεκριμένα οι πιο συχνές μορφές επενδύσεων των Πατρινών στην τράπεζα είναι:

- 1) Οι προθεσμιακές καταθέσεις.
- 2) Οι καταθέσεις συνδεδεμένες με τη χρηματαγορά.
- 3) Τα επενδυτικά καλάθια των Πατρινών.
- 4) Τα μοντέρνα αμοιβαία κεφάλαια.
- 5) Τα προϊόντα του εγγυημένου κεφαλαίου & οι καινούργιες ελκυστικές εκδόσεις τους.
- 6) Οι συλλογικές μορφές επένδυσης.

Σύμφωνα με τις τράπεζες το πιο σημαντικό από όλα είναι ότι μέσα από κάποια προϊόντα είναι δυνατόν να επιτευχθεί σημαντική γεωγραφική ή κλαδική διασπορά του επενδύμενου κεφαλαίου, επειδή η τελική απόδοση που θα έχει η επένδυση είναι δυνατόν να

εξαρτάται από την πορεία όχι ενός αλλά πολλών δεικτών ή μετοχών από διαφορετικές χώρες.

2.2 Προθεσμιακές καταθέσεις

Οι προθεσμιακές καταθέσεις θεωρούνται ότι είναι το πιο δημοφιλές προϊόν της αγοράς στην Πάτρα, οι αποδόσεις του οποίου έχουν ακολουθήσει την ανοδική πορεία του επιτοκίου του € καθώς και των διατραπεζικών επιτοκίων και με αυτό τον τρόπο προσελκύει ένα σημαντικό ύψος κεφαλαίων.

Όταν ξεκίνησε η άνοδος του ευρωεπιτοκίου από το χαμηλό του 2% από τον Δεκέμβριο του 2005, ως και τον Νοέμβριο του 2007, οι προθεσμιακές καταθέσεις έχουν αυξηθεί κατά 100% στα 71,80 δισ. € έναντι μείωσης κατά 9 δισ. € των λογαριασμών ταμειυτηρίου. Ο λόγος είναι ότι σε αντίθεση με τα επιτόκια που παρουσιάζουν οι παραδοσιακοί λογαριασμοί, τα οποία παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα παρά τις επιμέρους προσφορές, τα επιτόκια των αποκαλούμενων «κλειστών» καταθέσεων ακολούθησαν την πορεία του κόστους δανεισμού στην ευρωζώνη.

Σε ορισμένες περιπτώσεις κινούνται σε επίπεδα ακόμη και πάνω από το 5% οι ετησιοποιημένες προ φόρων αποδόσεις των προθεσμιακών λογαριασμών για ποσά ως και 20.000 €

2.3 Καταθέσεις συνδεδεμένες με τη χρηματαγορά

Οι καταθέσεις συνδεδεμένες με τη χρηματαγορά είναι καταθετικοί λογαριασμοί οι αποδόσεις των οποίων είναι συνδεδεμένες με το επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή με το διατραπεζικό επιτόκιο euribor.

Ο καταθέτης με αυτά τα προϊόντα εξασφαλίζει ότι το επιτόκιο του θα αυξηθεί τόσο όσο το ποσοστό αναπροσαρμογής των επιτοκίων στην ευρωζώνη. Επομένως, εάν το επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αυξηθεί κατά 25 μονάδες βάσης αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να αυξήσει την απόδοση του καταθέτη κατά 0,25%.

Αυτοί που τελικά είναι κερδισμένοι είναι όσοι έχουν επιλέξει πρόγραμμα που είναι συνδεδεμένο με το euribor. Το euribor έχει αυξηθεί σημαντικά τους τελευταίους μήνες, σε αντίθεση με το βασικό επιτόκιο του €το οποίο δεν έχει αυξηθεί ούτε έχει μειωθεί αλλά έχει παραμείνει στάσιμο.

2.4 Τα επενδυτικά καλάθια των Πατρινών

Τα επενδυτικά καλάθια είναι επενδυτικά προγράμματα προκαθορισμένης διάρκειας και μέσου κινδύνου τα οποία προσφέρονται από τις τράπεζες σε συνεργασία με μεγάλους και διεθνείς επενδυτικούς οίκους. Το βασικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι οι αποδόσεις τους είναι ιδιαίτερα ελκυστικές για ένα ποσοστό της

συνολικής επένδυσης, ως και τετραπλάσιες σε σχέση με το επιτόκιο του € αλλά ταυτόχρονα περιέχουν το ρίσκο της απώλειας τμήματος από το αρχικό κεφαλαίο.

Αυτό συμβαίνει γιατί η κατανομή των χρημάτων του επενδυτή γίνεται μεταξύ μιας προθεσμιακής κατάθεσης μικρής διάρκειας με υψηλό επιτόκιο και των αμοιβαίων κεφαλαίων. Άρα με αυτό τον τρόπο ο επενδυτής πετυχαίνει μηδενικό ρίσκο και εξασφαλισμένη απόδοση για ένα μέρος του κεφαλαίου του, πιο συχνά για το μισό, αλλά το υπόλοιπο μέρος του κεφαλαίου (το μισό) μέσω των μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων που υποχρεωτικά αγοράζει εκτίθεται στους κινδύνους των αγορών.

Τα επενδυτικά καλάθια προσφέρουν το πλεονέκτημα ότι ο επενδυτής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει το είδος του αμοιβαίου κεφαλαίου (ομολογιακό, μεικτό, μετοχικό) στο οποίο ένα μέρος από το κεφαλαίο του θα το επενδύσει, προκειμένου να ταιριάζει την επένδυση των χρημάτων του όσο το δυνατόν περισσότερο με το προφίλ του σαν επενδυτής.

Σήμερα, υπάρχουν ορισμένες τράπεζες οι οποίες παρέχουν υψηλότερα επιτόκια στην προθεσμιακή κατάθεση, σε σχέση με το ρίσκο που αναλαμβάνει ο επενδυτής μέσω του ποσοστού του αρχικού κεφαλαίου που επενδύει σε αυτά. Το θετικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι σε αυτά τα προγράμματα θεωρείται σχετικά μικρό το ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο και ακόμη το ελάχιστο ποσό το οποίο μπορεί να ξεκινάει είναι 5.000€

2.5 Τα μοντέρνα αμοιβαία κεφάλαια

Τα σύγχρονα – μοντέρνα αμοιβαία κεφάλαια είναι η καινούργια μόδα στην αγορά των συλλογικών μορφών επένδυσης δηλαδή:

- 1) Τα καλάθια αμοιβαίων κεφαλαίων, τα αποκαλούμενα «funds of funds»,
- 2) τα αμοιβαία κεφάλαια πολλαπλής διαχείρισης,
- 3) καθώς και τα αμοιβαία με νέα χαρακτηριστικά, όπως η προστασία του αρχικού κεφαλαίου και η δυνατότητα αποκόμισης κερδών και από την πτώση αλλά και από την άνοδο των αξιών στις οποίες οι Πατρινοί επενδύουν.

Τα funds of funds έχουν το βασικό χαρακτηριστικό ότι οι επενδυτές με το που αγοράζουν τα μερίδια ενός αμοιβαίου κεφαλαίου τοποθετούνται σε ένα χαρτοφυλάκιο πολλών αμοιβαίων κεφαλαίων. Αυτά στην συνέχεια επενδύουν όχι μόνο σε διαφορετικές κατηγορίες αξιόγραφων αλλά και σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές.

Στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά τα προϊόντα δεν εξασφαλίζουν την ασφάλεια του αρχικού κεφαλαίου, εκτός από την

περίπτωση που μπορεί να υπάρχει ειδικός όρος διακράτησης τους από τον πελάτη για κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Από την άλλη πλευρά, τα αμοιβαία κεφάλαια πολλαπλής διαχείρισης, εκτός από την τοποθέτηση του ενεργητικού τους σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια, επενδύουν σε:

• Εναλλακτικά προϊόντα (alternative investments),

• σε εμπορικά ακίνητα και εμπορεύματα,

• ενώ συμμετέχουν και σε ιδιωτικές εταιρείες (private equity).

Επομένως, ένας επενδυτής ο οποίος διαθέτει ένα ποσό της τάξης των 3.000€ του δίνεται η δυνατότητα να έχει μέσω μιας μόνο επένδυσης πρόσβαση όχι μόνο στις παγκόσμιες χρηματοοικονομικές αγορές αλλά και σε κορυφαίες επενδύσεις κάθε τομέα. Έτσι, οι λεγόμενες «εναλλακτικές επενδύσεις» και οι εταιρείες εξειδικευμένων αμοιβαίων κεφαλαίων, που ανέκαθεν ήταν απρόσιτες λύσεις για τον μεμονωμένο επενδυτή, περιλαμβάνονται στις επενδυτικές επιλογές του.

2.6 Τα προϊόντα του εγγυημένου κεφαλαίου & οι καινούργιες ελκυστικές εκδόσεις τους

Οι τελευταίες εξελίξεις που είχαν οι χρηματαγορές οδήγησαν τις τράπεζες να βελτιώσουν σημαντικά όχι μόνο τους όρους των προϊόντων του εγγυημένου κεφαλαίου αλλά και τα βασικά χαρακτηριστικά τους.

Σε συντηρητικούς επενδυτές απευθύνονται τα συγκεκριμένα προγράμματα και η ζήτηση για αυτά τα προϊόντα ελαττώνεται όταν οι αποδόσεις των προθεσμιακών καταθέσεων αυξάνονται και γενικότερα των λογαριασμών οι οποίοι εξασφαλίζουν την τελική απόδοση τους. Τα καινούργια χαρακτηριστικά που προστέθηκαν σε αυτή την μορφή επένδυσης αφορούν τόσο τις αξίες αναφοράς, από την πορεία των οποίων εξαρτάται η επιτυχία του στοιχήματος, όσο και τους τρόπους υπολογισμού της απόδοσης.

Ιδιαίτερα ελκυστικά θεωρούνται τα προγράμματα η απόδοση των οποίων συνδέεται με την πορεία πολλών αμοιβαίων κεφαλαίων (funds of funds) ή με την πορεία ενός hedge fund. Με αυτόν τον τρόπο οι Πατρινοί έχουν την δυνατότητα να ποντάρουν στα ξένα χρηματιστήρια με ασφάλεια και με αρκετά χαμηλό αρχικό κεφάλαιο, που μπορεί να ξεκινά από τα 3.000€

Με τα προϊόντα πολλαπλής διαχείρισης, ο επενδυτής επιλέγει και δημιουργεί ένα χαρτοφυλάκιο το οποίο ανταποκρίνεται αποκλειστικά και όσο το δυνατόν περισσότερο στις ανάγκες του. Το

πιο σημαντικό πλεονέκτημα που προσφέρει η ταυτόχρονη επένδυση σε εναλλακτικές και παραδοσιακές κατηγορίες επένδυσης (μετοχές, ομόλογα και μετρητά) είναι η βελτιωμένη δυνατότητα αντιστάθμισης κινδύνου - απόδοσης μέσω της διασποράς σε ένα ευρύτερο φάσμα κατηγοριών επένδυσης. Αυτό γίνεται για το λόγο ότι οι εναλλακτικές επενδύσεις συνήθως συμπεριφέρονται διαφορετικά σε σχέση με τις παραδοσιακές στις μεταβολές των οικονομικών συνθηκών.

Για παράδειγμα: Αν κάποιος επενδυτής επενδύει σε ακίνητα ενδεχομένως να καταγράψει ικανοποιητική πορεία όταν δεν ισχύει το ίδιο για άλλες μορφές επένδυσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ & ΠΑΤΡΙΝΟΙ

3.1 Ο σκοπός και τα πλεονεκτήματα του χρηματιστηρίου

Ο σκοπός του χρηματιστηρίου είναι να διευκολύνει τους επενδυτές στην άντληση των απαραίτητων κεφαλαίων. Με την διάθεση τίτλων στο ευρύ αποταμιευτικό κοινό από την επιχείρηση επιτυγχάνεται η διαδικασία της διευκόλυνσης.

Οι τίτλοι που διατίθενται στους επενδυτές αναφέρονται με τον όρο «πρωτογενής» αγορά χρεογράφων ενώ στην περίπτωση όπου αυτοί οι ίδιοι τίτλοι γίνονται αντικείμενο ελεύθερης διαπραγμάτευσης αναφέρονται με τον όρο «δευτερογενή» αγορά.

Σήμερα η αρχική πώληση των χρεογράφων μπορεί να πραγματοποιηθεί με την βοήθεια των τραπεζών ή με την βοήθεια των χρηματιστηριακών εταιρειών ακολουθώντας συγκεκριμένες διαδικασίες και όρους, ενώ μέσα από την χρηματιστηριακή αγορά πραγματοποιούνται οι απαραίτητες συναλλαγές.

Σημαντικά πλεονεκτήματα προσφέρει η λειτουργία του χρηματιστηρίου, μερικά από αυτά είναι τα ακόλουθα:

§ Το Χρηματιστήριο βοηθάει στο να σταθεροποιηθούν οι τιμές των εισηγμένων χρεογράφων ώστε να παρατηρούνται συχνές μεταβολές αλλά μικρότερης κλίμακας.

§ Διαμορφώνονται οι τιμές των χρεογράφων των εισηγμένων εταιρειών από την συνεχή διαπραγμάτευση τίτλων στην χρηματιστηριακή αγορά, έτσι ώστε να εκφράζονται καλύτερα η αξία και η προοπτική των εισηγμένων εταιρειών.

§ Αρκετά προνόμια έχουν οι επιχειρήσεις οι οποίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο όπως: Φορολογικά, πιο μεγάλη δημοσιότητα. Επιπλέον, τα χρεόγραφα αυτών των επιχειρήσεων είναι πιο εύκολα αποδεκτά ως εγγύηση για τη λήψη δανείων.

§ Η ρευστότητα στην χρηματιστηριακή αγορά είναι αυξημένη αυτό αποτελεί ένα βασικό κίνητρο για τους επενδυτές το οποίο δικαιολογεί μια απόδοση χαμηλότερη, πράγμα το οποίο προκαλεί την μείωση του κόστους των κεφαλαίων για τις επιχειρήσεις που τα χρεόγραφα τους είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο.

§ Οι χρηματιστηριακές αγορές οι οποίες είναι οργανωμένες δημιουργούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να διατίθενται στο κοινό τα χρεόγραφα εκείνων των εταιρειών οι οποίες για πρώτη φορά εισάγονται στο χρηματιστήριο για το λόγο ότι παρέχουν την δυνατότητα της άμεσης ρευστοποίησης τους. Με αυτό τον τρόπο το χρηματιστήριο βοηθάει όχι μόνο στην υγιή χρηματοδότηση αλλά και στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

§ Δημιουργεί μια οργανωμένη αγορά χρεογράφων στην οποία πραγματοποιούνται συναλλαγές με χαμηλό κόστος.

Τα πλεονεκτήματα τα οποία αναφέρθηκαν καθιστούν το Χρηματιστήριο ένα εργαλείο αποτελεσματικό για την άσκηση οικονομικής πολιτικής. Αυτός ο θεσμός σημειώνει μεγάλη ανάπτυξη στην διεθνή οικονομική σκηνή.

3.2 Τα είδη των μετοχών που επενδύουν οι Πατρινοί

Οι μετοχές ανήκουν στην κατηγορία των «κινητών αξιών». Οι κινητές αξίες είναι παραστατικά τίτλων τα οποία εκδίδονται από:

- Εταιρείες,
- τράπεζες,
- κρατικούς οργανισμούς και
- ιδιώτες.

Επίσης, οι κινητές αξίες παρέχουν ορισμένα δικαιώματα στους κατόχους τους. Προκειμένου να λειτουργήσει μια εταιρεία πρέπει οι ιδρυτές της να καταβάλλουν ένα ελάχιστο ποσό χρημάτων το οποίο

ονομάζεται μετοχικό κεφάλαιο και διαιρείται σε ίσα μερίδια τα οποία ονομάζονται μετοχές. Άρα μετοχή είναι εκείνο το παραστατικό έγγραφο το οποίο αποδεικνύει ότι ο κάτοχος της συμμετέχει σε μια εταιρεία.

Οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο μετοχές και οι οποίες είναι τα είδη των μετοχών που επενδύουν πιο συχνά οι Πατρινοί, διακρίνονται σε:

- 1) Ονομαστικές και ανώνυμες,
- 2) κοινές και προνομιούχες.

3.2.1 Ονομαστικές – ανώνυμες μετοχές

Ονομαστικές μετοχές είναι αυτές στις οποίες πάνω στον τίτλο αναγράφονται το όνομα και τα στοιχεία του μετόχου και επίσης αναγράφονται και στο αντίστοιχο μητρώο μετοχών της εταιρείας. Οι εταιρείες οι οποίες υποχρεούνται την έκδοση των ονομαστικών μετοχών είναι:

- Ασφαλιστικές εταιρείες,
- εταιρείες κοινής ωφέλειας,

ὕ εταιρείες έκδοσης ημερήσιου τύπου,

ὕ τράπεζες.

Ανώνυμες μετοχές είναι οι μετοχές όπου το όνομα του κατόχου δεν αναφέρεται και πάνω στον τίτλο αναφέρεται η ένδειξη «τίτλων.....μετοχών εις τον κομιστή». Τα στοιχεία από τα οποία αποτελούνται οι μετοχές αυτές είναι:

§ Το κυρίως σώμα της μετοχής όπου τα στοιχεία της εταιρείας αναγράφονται και

§ από μια σειρά αποδείξεις οι οποίες λέγονται κουπόνια ή μερίσματα αποδείξεις.

Αυτά τα κουπόνια είναι αναπόσπαστο κομμάτι από την ανώνυμη μετοχή και αποδεικτικό στοιχείο κατοχής του τίτλου και χρησιμοποιούνται για την εξάσκηση των δικαιωμάτων του μετόχου. Όλες οι εισηγμένες μετοχές στο χρηματιστήριο περιλαμβάνονται στο Δελτίο τιμών του χρηματιστηρίου και όσον αφορά τις ανώνυμες αναφέρεται ο αριθμός του κουπονιού όπου πρέπει ο κάθε τίτλος να φέρει.

Τέλος, η μεγαλύτερη πλειοψηφία των εισηγμένων στο χρηματιστήριο βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων έχει εκδώσει μετοχές ανώνυμες για το λόγο ότι από την μια πλευρά είναι ευκολότερη η παρακολούθηση τους ενώ από την άλλη πλευρά για τις φορολογικές αρχές είναι δύσκολο να βρουν ποιος είναι ο κάτοχος αυτών των τίτλων.

3.2.2 Κοινές – προνομιούχες μετοχές

Ο κάτοχος των κοινών μετοχών έχει το δικαίωμα συμμετοχής:

- Στα κέρδη της επιχείρησης,
- στην περίπτωση διάλυση της,
- στο προϊόν της εκκαθάρισης της επιχείρησης και
- στο δικαίωμα ψήφου.

Όσοι επενδυτές έχουν κοινές μετοχές όχι μόνο εκλέγουν τη διοίκηση των ανώνυμων εταιρειών αλλά παίρνουν μέρος σε όλες τις αποφάσεις οι οποίες έχουν σχέση με την πορεία της επιχείρησης.

Διαφορετικός από τον τίτλο των κοινών μετοχών είναι ο τίτλος των προνομιούχων μετοχών ο οποίος αναφέρεται με τον τίτλο «προνομιούχος μετοχή» και με την ένδειξη εάν η μετοχή έχει δικαίωμα ψήφου.

Συνήθως, χωρίς το δικαίωμα ψήφου γίνεται η έκδοση των προνομιούχων μετοχών και υπάρχει περίπτωση να λαμβάνουν σταθερό μέρισμα ή τόκο ή και ακόμα να συμμετέχουν στα κέρδη της εταιρείας άρα σε σύγκριση με τις κοινές μετοχές προηγούνται στη λήψη του πρώτου μερίσματος το οποίο είναι ίσο με το 6% της ονομαστικής αξίας της μετοχής. Τέλος όταν η εταιρεία διαλυθεί, όλες οι προνομιούχες μετοχές έχουν το προβάδισμα στη λήψη του προϊόντος της εκκαθάρισης.

3.3 Εισροές στα μετοχικά κεφάλαια

Το ερώτημα είναι: «Πως δικαιολογείτε το γεγονός ότι ενώ το χρηματιστήριο έχει σημειώσει σημαντική άνοδο, περιορισμένες θεωρούνται οι εισροές στα μετοχικά Αμοιβαία Κεφάλαια;».

Αυτό είναι ένα φαινόμενο το οποίο έχει σχέση με την οργάνωση της χώρας. Τα Αμοιβαία Κεφάλαια στην Ελλάδα δεν συνδυάζονται με άλλου είδους επενδύσεις όπως συμβαίνει με τις συνταξιοδοτικές επί χρόνια στις ΗΠΑ αλλά και τα τελευταία χρόνια σε μεγάλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αν συνέβαινε το παραπάνω φαινόμενο θα είχε σαν αποτέλεσμα την σταθερή ροή κεφαλαίων στα μετοχικά Αμοιβαία Κεφάλαια και δεν θα είχαμε τις διακυμάνσεις που είχαν εμφανιστεί τα προηγούμενα χρόνια. Επίσης, οι αντιδράσεις της ευρείας μάζας των επενδυτών θεωρούνται ότι είναι συνήθως καθυστερημένες σε σχέση με τις αντιδράσεις των αγορών. Με βάση αυτήν την έννοια θεωρείται θετικό το ενδεχόμενο ότι δεν υπάρχουν σημαντικές εισροές στα Αμοιβαία Κεφάλαια.

Τέλος, όσον αφορά την ιστορία των μετοχικών Αμοιβαίων Κεφαλαίων οι μεγαλύτερες εισροές παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο που ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε την ανώτατη τιμή όλων των εποχών.

3.4 Ομολογίες

Οι έκτακτες ανάγκες τις οποίες έχει το κράτος και δεν μπορεί να τις καλύψει από τους τακτικούς πόρους και οι οποίες έχουν σαν σκοπό την οικονομική ανάπτυξη καθώς και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου καθιστούν τον μακροπρόθεσμο δανεισμό αναγκαίο και ο οποίος πραγματοποιείται από την έκδοση των ομολογιακών δανείων. Εκτός από το κράτος, σε τέτοια δάνεια καταφεύγουν:

§ Οι δημόσιοι οργανισμοί προκειμένου να εκτελέσουν έργα κοινής ωφέλειας και

§ οι ανώνυμες εταιρείες προκειμένου να Ε.Π.Ε.Κ.τήνουν και να εκσυγχρονίσουν τις εγκαταστάσεις τους.

Το ποσό του ομολογιακού δανείου διαιρείται σε ίσα μερίδια και το καθένα μερίδιο είναι μια ομολογία. Επίσης στο κύριο σώμα των ομολογιών είναι προσαρτημένες μικρές αποδείξεις (τοκομερίδια) αριθμημένες οι οποίες αναγράφουν την οικονομική χρήση για την οποία η κάθε μια από αυτές προορίζεται και οι οποίες είναι απαραίτητες για την πληρωμή των τόκων. Σταθερό είναι το εισόδημα των ομολογιών και δεν επηρεάζεται εάν υπάρχουν κέρδη ή όχι.

Επιπλέον, οι ομολογίες επιφέρουν σταθερό εισόδημα πράγμα το οποίο ισχύει στην περίπτωση που δεν εξετάζονται οι μεταβολές του πληθωρισμού. Τέλος, ο ομολογιούχος ως δανειστής της εταιρείας δεν έχει κανένα δικαίωμα:

ü Να μετέχει στη διοίκηση,

ü να μετέχει στις γενικές συνελεύσεις ή και

ü ακόμα να ασκεί έλεγχο.

3.5 Ελληνικό χρηματιστήριο – απογοήτευση Πατρινών – η είσοδος των κρατικών εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αξιών

Το 2002 ήταν μία ιδιαίτερα κακή χρονιά παγκοσμίως για τα Χρηματιστήρια, το Ελληνικό Δημόσιο άντλησε 2.145 εκ. € και άφησε σε όλες τις άλλες επιχειρήσεις ένα ποσό 288 εκ.€ Στον δείκτη μεγάλης κεφαλαιοποίησης FTSE 20 οι κρατικά ελεγχόμενες επιχειρήσεις αποτελούν το 58%.

Αρκετός κόσμος έχει απογοητευθεί εδώ και πολύ καιρό από το Ελληνικό Χρηματιστήριο. Θετικές παρουσιάζονται οι διεθνείς αγορές (ΗΠΑ και Ευρώπη) για τους προσεχείς 12 - 18 μήνες καθώς σημαντική ρευστότητα αναμένεται να ξανατοποθετηθεί στις αγορές.

Φυσικά το πόσο θετικά θα είναι τα πράγματα για τις αγορές εξαρτάται και από το πόσο γρήγορα θα βελτιωθούν τα οικονομικά μεγέθη, δηλαδή:

- Η αύξηση της κατανάλωσης (και συνεπώς των πωλήσεων),
- η πραγματική αύξηση της κερδοφορίας και
- η βελτίωση της απασχόλησης.

Εάν προκύψει θετική συγκυρία τότε οι αγορές είναι έτοιμες να ανταποκριθούν.

Από την άλλη πλευρά το πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η ελληνική κεφαλαιαγορά είναι το χρόνιο πρόβλημα της κρατικής κηδεμονίας. Εδώ και 180 χρόνια το Χρηματιστήριο αντιμετωπίζεται ως εργαλείο μείωσης ελλειμμάτων από τις εκάστοτε κυβερνήσεις.

Με την πρόφαση των "ιδιωτικοποιήσεων" αντλείται ρευστότητα από την αγορά και στο τέλος δεν υπάρχει ούτε "ιδιωτικοποίηση" γιατί το κράτος απλώς πραγματοποιεί μείωση του ποσοστού των μετοχών που έχει στην κατοχή του και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η αγορά να στεγνώνει.

Καθημερινά βλέπουμε παραδείγματα στα οποία παρά τις ανακοινώσεις πρόθεσης, την τελευταία στιγμή το κράτος υπαναχωρεί και οπότε οι ιδιωτικοποιήσεις δεν γίνονται ακόμα και σε εταιρίες όπου το "κοινωνικό" συμφέρον δεν υπεισέρχεται καν. Από την άλλη πλευρά το κράτος δεν λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς, όπως κάνουν τόσες άλλες πολύ πιο φιλελεύθερες κυβερνήσεις. Αντίθετα, προσπαθεί να ανταγωνιστεί τις μετοχές προωθώντας τα κρατικά ομόλογα.

Επιπλέον μεγάλες εταιρίες όπως η ΔΕΗ έχουν όντως αυξήσει το ενδιαφέρον του Χρηματιστηρίου όχι μόνο στο διεθνές αλλά και στο εγχώριο κοινό και ιδιαίτερα στην περίπτωση όπου εμφανίζεται προοπτική πραγματικής ιδιωτικοποίησης. Ωστόσο,

αρκετές άλλες εταιρίες του δημοσίου χωρίς το μέγεθος ή τα ανάλογα χαρακτηριστικά τα οποία θα δικαιολογούσαν την εισαγωγή τους σε οποιοδήποτε Χρηματιστήριο απλώς αντλούν ρευστότητα σε μία εποχή στενότητας.

3.6 Υπάρχουν ελκυστικές επιχειρήσεις για να επενδύουν τα χρήματα τους οι Πατρινοί

Αρκετές επιχειρήσεις υπάρχουν στο ελληνικό Χρηματιστήριο που θα άξιζε να τοποθετηθεί κάποιος επενδυτής οι οποίες έχουν όχι μόνο προοπτική αλλά και μέλλον και μπορούν επίσης να δώσουν αποδόσεις. Επιπλέον πολύ καλές Ελληνικές ιδιωτικές επιχειρήσεις υπάρχουν οι οποίες έχουν σημαντική παρουσία και εκτός Ελλάδος.

Αυτές είναι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν δοκιμαστεί όχι μόνο στον διεθνή ανταγωνισμό αλλά και στις δύσκολες συγκυρίες. Ένας καλός επενδυτής προκειμένου να κερδίσει χρήματα στο χρηματιστήριο αρκεί να έχει την ικανότητα να ξεχωρίσει τις καλές επιχειρήσεις από τις αδύναμες. Αυτό εξάλλου είναι ένα γεγονός το οποίο προσπαθούν να πετύχουν και οι επαγγελματίες.

Το 1991-1996 η οποία θεωρήθηκε μια κακή περίοδο, οι αποδόσεις των μετοχικών αμοιβαίων στην Ελλάδα ήταν κατά μέσο όρο 73,53%, ενώ του γενικού δείκτη ήταν 15,29%. Το πρόβλημα των επαγγελματιών σήμερα είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης του κόσμου και όχι η έλλειψη καλών μετοχών με σημαντικές προοπτικές.

Τα τελευταία τρία χρόνια ο κόσμος της Πάτρας δεν προτιμά αρκετά να επενδύει αλλά θέλει να τοκίζει τα χρήματά του. Και αυτό είναι διαφορετικό από τη συμπεριφορά άλλων, πιο έμπειρων στις μετοχικές τοποθετήσεις αγορών όπως: Στην Βόρεια Αμερική & Ευρώπη.

Σε αυτές τις χώρες ο κόσμος γνωρίζει καλύτερα ότι οι επενδύσεις θέλουν σταθερότητα και επιμονή. Επιπλέον οι εισροές σε μετοχικά αμοιβαία μπορεί να αυξομειώνονται αλλά ένα αρκετά μεγάλο μέρος από τον πληθυσμό επενδύει συστηματικά όχι μόνο στις καλές αλλά και στις κακές εποχές. Αυτή η εμπειρία έχει σχέση με την πολυετή έκθεση σε χαμηλά ονομαστικά επιτόκια, όπως και σε μία πιο σταθερή αγορά ακινήτων.

Σήμερα στην Ελλάδα όπου υπάρχουν αρνητικά επιτόκια και υψηλές τιμές στα ακίνητα, οι μετοχές θα έπρεπε να είναι η μόνη ενδεδειγμένη επενδυτική επιλογή η οποία παρουσιάζει προοπτική.

3.7 Επενδυτικός κίνδυνος & το χαρτοφυλάκιο τους

Ο κίνδυνος είναι αναμφισβήτητα ένα αναπόσπαστο κομμάτι κάθε επένδυσης. Για παράδειγμα: Έστω ότι κάποιος επενδυτής έχει επενδύσει τα κεφάλαια του σε μετοχές και ομόλογα, ο κίνδυνος που διατρέχει είναι συνδεδεμένος με παράγοντες όπως:

§ Η επιχειρηματική πορεία που θα έχουν οι συγκεκριμένες εταιρίες που έχει επιλέξει να επενδύσει τα κεφάλαια του

§ καθώς και η πιστοληπτική ικανότητα των εκδοτών των ομολόγων.

Αυτοί οι παράγοντες έχουν την δυνατότητα να επηρεάσουν την επένδυση του, είτε θετικά είτε αρνητικά. Κίνδυνος όμως υπάρχει ακόμα και για εκείνον τον επενδυτή ο οποίος δεν έχει πραγματοποιήσει καμία επενδυτική ενέργεια. Οι αρνητικές αποδόσεις τις οποίες λαμβάνει κάποιος σήμερα από τους τραπεζικούς λογαριασμούς καταθέσεων αποτελούν απόδειξη, μετά την αφαίρεση του τρέχοντος πληθωρισμού.

Το βασικό ερώτημα είναι: «Πως μπορεί όμως να προστατευθεί ένας επενδυτής από τον επενδυτικό κίνδυνο;» Η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα βρίσκεται στην αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου. Σε δύο βασικές επενδυτικές αρχές στηρίζεται η σωστή διαχείριση:

§ Διαφοροποίηση

Η **διαφοροποίηση** είναι ο καλύτερος τρόπος προκειμένου να προστατευθεί ένας επενδυτής από τους κινδύνους που περιέχει η τοποθέτηση των χρημάτων του σε μία μόνο μετοχή ή σ' ένα συγκεκριμένο κλάδο. Η επιλογή μιας

μόνο μετοχής έχει σαν συνέπεια την ανάληψη του μέγιστου επιπέδου επενδυτικού κινδύνου. Όσο περισσότερο αυξάνεται ο αριθμός των μετοχών οι οποίες περιέχονται σε ένα χαρτοφυλάκιο, τόσο ο κίνδυνος που προέρχεται από τυχόν αρνητικές εξελίξεις οι οποίες αφορούν μια συγκεκριμένη εταιρία (κίνδυνος της εταιρίας), μειώνεται.

Ο επενδυτής των Αμοιβαίων Κεφαλαίων είναι εξ' ορισμού ο πρώτος ο οποίος εφαρμόζει την αρχή της διαφοροποίησης. Το Αμοιβαίο Κεφάλαιο είναι μια έκφραση κοινής προσπάθειας πολλών ατόμων να προστατευθούν από τους κινδύνους των επενδύσεων. Η μείωση των διακυμάνσεων επομένως και η μείωση του επενδυτικού κινδύνου οφείλεται στο γεγονός ότι το Αμοιβαίο Κεφάλαιο, είναι ένα "καλάθι" επενδύσεων που περιλαμβάνει αρκετές και ξεχωριστές κατηγορίες αξιόγραφων.

§ Κατανομή κεφαλαίων

Ένας επενδυτής πρέπει να ακολουθεί τον δεύτερο κανόνα ο οποίος είναι αυτός της **κατανομής των κεφαλαίων** ανάμεσα σε διαφορετικές μορφές επένδυσης (προϊόντα χρηματαγοράς, ομόλογα και μετοχές). Μια δοκιμασμένη στο χρόνο στρατηγική είναι η κατανομή των κεφαλαίων, με την οποία επιτυγχάνεται η ενίσχυση της απόδοσης και παράλληλα μείωση του επενδυτικού κινδύνου.

Η κατανομή των κεφαλαίων βασίζεται σε κάποιες αρχές οι οποίες είναι:

Πρώτα από όλα, η ανάλυση του παρελθόντος φανερώνει ότι δύο διαφορετικές μορφές επένδυσης δεν παρουσιάζουν συνήθως μεταβολές προς την ίδια κατεύθυνση την ίδια χρονική στιγμή. Για παράδειγμα: Εάν ένας παράγοντας οδηγήσει στη μείωση της απόδοσης των ομολόγων, πιθανώς να ωθήσει στην άνοδο των τιμών των μετοχών και αντίθετα. Όταν ένα χαρτοφυλάκιο περιέχει και τις τρεις μορφές επένδυσης, όταν μειωθεί η απόδοση της μιας κατηγορίας τότε αντισταθμίζεται από την αύξηση της απόδοσης σε κάποια άλλη κατηγορία.

Επίσης η ιστορία δείχνει ότι μεγαλύτερες διακυμάνσεις εμφανίζουν οι αποδόσεις κάποιων κατηγοριών επενδύσεων σε σχέση με κάποιων άλλων. Δηλαδή κάποιες κατηγορίες επενδύσεων είναι πιθανόν τη μια χρονιά να εμφανίσουν μεγάλες αποδόσεις ενώ την άλλη να εμφανίσουν μεγάλες απώλειες, ενώ κάποιες άλλες κατηγορίες επενδύσεων παρουσιάζουν μικρότερες διακυμάνσεις (θετικές ή αρνητικές) στην αξία τους.

Αν ένας επενδυτής έχει την ικανότητα να προβλέψει τις κατηγορίες επενδύσεων οι οποίες θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες αποδόσεις σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τότε δεν θα παρουσιαζόταν η ανάγκη για κατανομή

κεφαλαίων. Για κάτι τέτοιο θα χρειαζόταν όμως ο επενδυτής να έχει μαντικές ιδιότητες.

Επίσης, η ανάγκη για κατανομή κεφαλαίων δεν θα υπήρχε στην περίπτωση κατά την οποία κάποιος επενδυτής θα έβαζε τα χρήματά του με χρονικό ορίζοντα πολλών δεκαετιών. Με αυτόν τον τρόπο απλώς θα έκανε τοποθέτηση των χρημάτων του στην επενδυτική κατηγορία η οποία θα είχε τις μεγαλύτερες μακροπρόθεσμες αποδόσεις (μετοχές) και θα έπρεπε να τα "ξεχάσει" για μερικές δεκαετίες.

Δυστυχώς το μεγαλύτερο ποσοστό των επενδυτών δεν έχει ούτε μαντικές ικανότητες αλλά ούτε απεριόριστο χρονικό ορίζοντα επένδυσης. Οι πιο πολλοί επενδυτές έχουν:

§ Συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα,

§ συγκεκριμένο επίπεδο επενδυτικού κινδύνου

§ και επιθυμούν να πραγματοποιήσουν συγκεκριμένους στόχους.

Επομένως το ζητούμενο για αυτούς είναι η δημιουργία μιας ισορροπίας μεταξύ του αναλαμβανόμενου ρίσκου και της προσδοκώμενης απόδοσης η οποία είναι ικανή να τους εξασφαλίσει

την επενδυτική τους ηρεμία. Στον πολύπλοκο κόσμο που έχουν οι επενδύσεις, ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος για να εξασφαλιστεί αυτή η ηρεμία στους επενδυτές είναι η διαφοροποίηση και η σωστή κατανομή κεφαλαίων.

3.8 Μετοχές – ομόλογα & χρονικός ορίζοντας

Ο μακροχρόνιος χρονικός ορίζοντας είναι ένα από τα πιο σημαντικά συστατικά στοιχεία της επιτυχίας μιας μετοχικής επένδυσης. Όσο πιο μεγάλος είναι ο χρονικός ορίζοντας, τόσο πιο λίγο μια επένδυση θα επηρεαστεί από τις έντονες διακυμάνσεις που παρουσιάζουν οι χρηματιστηριακές αγορές.

Πολλοί επενδυτές δείχνουν να μην εκτιμούν τη σημασία του παράγοντα χρόνου, ύστερα από μια τόσο μεγάλη περίοδο χρηματιστηριακής ανομβρίας. Οι επενδυτές θεωρούν μάλιστα ότι η επένδυση σε μετοχές είναι ένα είδος ρωσικής ρουλέτας, ότι όσο πιο πολλοί παραμένουν επενδυμένοι, τόσο πιο πολύ αυξάνεται ο κίνδυνος απωλειών. Κάτι τέτοιο φυσικά και δεν είναι σωστό.

Σύμφωνα με έρευνες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν και στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό, για περίοδο ενός έτους, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος εμφανίζεται στις μετοχές μικρής κεφαλαιοποίησης. Όσο πιο μεγάλος είναι ο χρονικός ορίζοντας, τόσο πιο πολύ μειώνονται οι διακυμάνσεις των μετοχών. Επιπλέον, όταν κάποιος κάνει μια επένδυση για δύο έτη αντί για ένα, μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο από τις μετοχές.

Χαρακτηριστικό είναι ότι όσοι επένδυσαν σε ομόλογα παλαιότερα, στην πραγματικότητα έλαβαν αρνητική πραγματική απόδοση (ονομαστική απόδοση μείον πληθωρισμός). Αντίθετα, όσον αφορά τις μετοχές μικρής κεφαλαιοποίησης, η πραγματική απόδοση δεν υπήρξε αρνητική σε κανένα διάστημα του παρελθόντος.

Τα χρηματιστήρια τιμωρούν εκείνους τους επενδυτές οι οποίοι ρευστοποιούν βιαστικά τις επενδύσεις τους και ανταμείβουν τους επενδυτές οι οποίοι είναι ψύχραιμοι. Ο χρονικός ορίζοντας, το πόσο μακροπρόθεσμη θα πρέπει μια επένδυση να είναι, είναι άμεσα συνδεδεμένος με τους στόχους τους οποίους ένας επενδυτής έχει θέσει.

Για παράδειγμα: Εάν ο στόχος ενός επενδυτή περιορίζεται σε χρονικό διάστημα ενός έτους, τότε σε αυτήν την περίπτωση δεν συνιστάται η επένδυση να γίνει σε αγορές οι οποίες παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις. Αντίθετα, εάν ένας επενδυτής έχει θέσει έναν μακροπρόθεσμο στόχο, η ιστορία αποδεικνύει ότι η αποδοτικότερη επένδυση είναι οι μετοχές.

3.9 Σωστή προσέγγιση των αγορών

Στην Ελλάδα επειδή υπάρχουν αρνητικά επιτόκια και υψηλές τιμές στα ακίνητα, αρκετοί επενδυτές βλέπουν και πάλι τις μετοχές ως τη μόνη ενδεδειγμένη επενδυτική επιλογή η οποία έχει προοπτική. Ύστερα όμως από την εμπειρία του πρόσφατου παρελθόντος,

χρειάζεται προσοχή. Στο «κυνήγι» της υψηλότερης απόδοσης, πολλοί επενδυτές ίσως παραβλέπουν για μια ακόμη φορά, τον παράγοντα του επενδυτικού κινδύνου. Ο κίνδυνος είναι ένα εγγενές χαρακτηριστικό κάθε μορφής επένδυσης.

Υψηλότερο κίνδυνο απωλειών του κεφαλαίου ενέχει η επίτευξη υψηλότερης απόδοσης. Η επιλογή μιας μόνο μετοχής, ακόμα και ενός μόνο κλάδου ίσως να αποδειχθεί μοιραία για έναν επενδυτή. Για παράδειγμα: Στην περίπτωση όπου ένας επενδυτής είχε τοποθετήσει όλα του τα χρήματα σε μια μετοχή εταιρίας και η οποία ξαφνικά βρίσκεται εκτός διαπραγμάτευσης, ή σε ένα μόνο κλάδο.

Σε κάθε περίπτωση, στην ανάληψη του μέγιστου επιπέδου επενδυτικού κινδύνου συνεπάγεται η επιλογή μιας μόνο συγκεκριμένης επένδυσης. Χαρακτηριστικό είναι ότι η τυπική απόκλιση (μονάδα μέτρησης του επενδυτικού κινδύνου), στην περίπτωση επένδυσης σε μια μόνο μετοχή είναι τριπλάσια από την αντίστοιχη της αγοράς.

Η διαφοροποίηση η οποία υπάρχει ανάμεσα σε πολλές και διαφορετικές κατηγορίες αξιόγραφων είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος προκειμένου να προστατευθεί ένας επενδυτής από τους κινδύνους που ενέχει η τοποθέτηση των χρημάτων του σε μια μετοχή. Αυτό γίνεται γιατί όσο αυξάνεται ο αριθμός των μετοχών σε ένα χαρτοφυλάκιο, τόσο ο κίνδυνος εταιρίας (company specific risk ή unsystematic risk) μειώνεται, δηλαδή ο κίνδυνος εκείνος που προέρχεται από παράγοντες που δεν είναι συνδεδεμένοι με τη συνολική αγορά για παράδειγμα: Το αναποτελεσματικό management που έχει μια εταιρία.

Ο αριθμός των μετοχών που είναι απαραίτητο να περιέχει ένα χαρτοφυλάκιο, προκειμένου να επιτευχθεί η εξασφάλιση μιας ικανοποιητικής μείωσης του κινδύνου εταιρίας, είναι κατ' ελάχιστο 10 μετοχές.

Αντίστοιχα, οι επενδυτές μπορούν να διαφοροποιήσουν το ομολογιακό μέρος του χαρτοφυλακίου τους, διαλέγοντας ομόλογα τα οποία να έχουν διαφορετική μέση διάρκεια (duration) και διαφορετική πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

4.1 Οι αποφάσεις του επιχειρηματία πριν επενδύσει

Όταν ο επιχειρηματίας σκοπεύει να πραγματοποιήσει επενδύσεις για την επιχείρησή του, πρέπει να αποφασίσει τα ακόλουθα:

Ø Το χρόνο της χρηματοδότησης της επένδυσης. Για παράδειγμα:

- Δανεισμό μακροπρόθεσμο,
- έκδοση καινούργιων μετοχών,
- χρησιμοποίηση των αποθεματικών δηλαδή των μη διανεμηθέντων κερδών, κλπ.

Ø Ποιος είναι ο σκοπός της επένδυσης; Για παράδειγμα η επένδυση θα πραγματοποιηθεί:

§ Για αύξηση της παραγωγικότητας,

§ για ελάττωση του κόστους,

§ για βελτίωση της ποιότητας ή αύξηση της ποσότητας του προϊόντος,

§ για την παραγωγή καινούργιων προϊόντων, κλπ.

Ø Τον απαραίτητο χρόνο απόσβεσης της προβλεπόμενης δαπάνης από την προβλεπόμενη αύξηση των κερδών.

Ø Ποια είναι η προβλεπόμενη ωφέλεια από την πραγματοποίηση της επένδυσης.

Ø Την δαπάνη που απαιτείται συνολικά για την πραγματοποίηση της επένδυσης.

4.2 Σκοποί πραγματοποίησης μιας επένδυσης

Ο σκοπός πραγματοποίησης των επενδύσεων σε μια επιχείρηση μπορεί να είναι ένας ή και περισσότεροι από τους παρακάτω:

ü Λόγω της φθοράς των εγκαταστάσεων και του μηχανολογικού εξοπλισμού, βελτίωσης και ασφαλείας συνθηκών εργασίας.

Û Εξαιτίας της τεχνολογικής εξέλιξης, αυτοματοποίηση των μεθόδων παραγωγής. Για παράδειγμα: Η χρησιμοποίηση ρομπότ σε κάποιες φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας.

Û Παραγωγή καινούργιων προϊόντων τα οποία δεν μπορούν να παραχθούν με τα ήδη υπάρχοντα μηχανήματα.

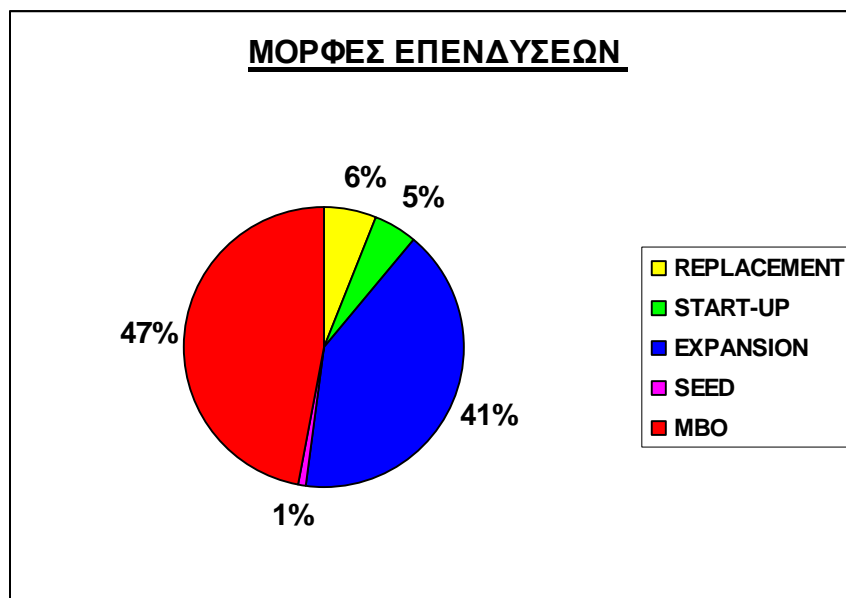
Û Μείωση του κόστους παραγωγής και παράλληλα βελτίωση της παραγωγικότητας.

Û Για την αντιμετώπιση της προβλεπόμενης αύξησης των πωλήσεων, αύξηση της παραγωγικής ικανότητας.

Û Αντικατάσταση των εργατικών χεριών εξαιτίας της έλλειψης επαρκούς εργατικής δύναμης ή εξαιτίας του ότι το κόστος εργασίας είναι αρκετά υψηλό.

4.3 Μορφές επενδύσεων Ε.Κ.Υ.Κ. (Επιχειρηματικό Κεφάλαιο Υψηλού Κινδύνου) –Ε.Π.Ε.Κ.

Περισσότερες από μία μορφές επενδύσεων είναι δυνατόν να περιλαμβάνει η χρηματοδότηση μιας επιχείρησης. Οι διαδοχικές μορφές επενδύσεων, μπορούν να ταξινομηθούν στις ακόλουθες κατηγορίες, αν και τις περισσότερες φορές δεν υπάρχουν σαφή όρια μεταξύ τους:

1) **Πρωταρχικό Κεφάλαιο ή Χρηματοδότηση Σποράς (Seed Finance).**

Θεωρείται ότι είναι η πιο επικίνδυνη μορφή επένδυσης, εφόσον τελικά εγκαταλείπεται το 70% των χρηματοδοτήσεων.

2) **Αρχικό Κεφάλαιο ή Χρηματοδότηση Εκκίνησης (Start-Up Finance)**

Τα τρία χρόνια είναι δυνατό να φτάσει η διάρκεια της και χαρακτηρίζεται από υψηλό κίνδυνο.

3) **Χρηματοδότηση στα πρώτα στάδια παραγωγής και πωλήσεων (Early Stage Financing)**

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η επιχείρηση χρηματοδοτείται, ενώ δεν είναι ήδη κερδοφόρος.

4) **Χρηματοδότηση Ανάπτυξης ή Επέκτασης (Development or Expansion Finance)**

Το κόστος του δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο λόγω του μικρού σχετικά κινδύνου, ενώ μπορεί τελικά να διαρκέσει πολύ περισσότερο ή να απαιτήσει πολύ μεγαλύτερη ενίσχυση απ' ότι είχε προγραμματιστεί.

5) **Ενδιάμεση Χρηματοδότηση (Mezzanine Financing)**

Συνήθως οι επιχειρήσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται λειτουργούν τουλάχιστον στο νεκρό τους σημείο (break-even) και συχνά αυτές οι επενδύσεις είναι μακροπρόθεσμες.

6) **Χρηματοδότηση Σύνδεσης-Γέφυρας (Bridge Financing)**

Η επιχείρηση προετοιμάζεται για την είσοδό της στο χρηματιστήριο και διαρκεί ένα χρόνο το αργότερο.

Καινούργιες μορφές επένδυσης έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια με συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο των χρηματοδοτούμενων εταιρειών, όπως :

Κεφάλαιο Εξαγοράς Management

Από το υπάρχον management (Management Buy-Out / MBO) ή από νέα ομάδα managers (Management Buy-In / MBI) να γίνει εξαγορά της επιχείρησης. Σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα, οι επενδύσεις:

Ø Κερδοφορούν,

Ø παρουσιάζουν περιορισμένο βαθμό κινδύνου,

Ø ενώ οι αποδόσεις τους δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικές,

Οι Ε.Π.Ε.Κ. γενικά χρηματοδοτούν επιχειρήσεις από τις οποίες αναμένουν ικανοποιητική απόδοση ανεξάρτητα από το πιο στάδιο ανάπτυξης βρίσκονται. Τα αρχικά στάδια χαρακτηρίζονται από υψηλό κίνδυνο με μεγαλύτερες όμως αποδόσεις, σε σύγκριση με τα τελικά στάδια. Δεν είναι απαραίτητο όμως οι Ε.Π.Ε.Κ. να χρηματοδοτούν

όλα τα στάδια και σπάνια χορηγούν όλα μαζί τα κεφάλαια τα οποία χρειάζεται μια επιχείρηση. Συνήθως, τα κεφάλαια τα οποία χορηγούν είναι εκείνα τα οποία είναι απαραίτητα για να προχωρήσει η επιχείρηση στο επόμενο στάδιο. Μερικές από τις Ε.Π.Ε.Κ. οι οποίες λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα είναι:

Ø Alpha παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου,

Ø alpha αναληψεως επιχειρηματικων πρωτοβουλιων,

Ø BARING HELLENIC VENTURES (BHV) S.A.
δραστηριοποιείται στην Ελλάδα,

Ø DANUBE FUND
δραστηριοποιείται στα Βαλκάνια,

Ø EUROMERCHANT ALBANIAN FUND
δραστηριοποιείται στην Αλβανία,

Ø EUROMERCHANT BALKAN FUND
δραστηριοποιείται στα Βαλκάνια και κυρίως στη Βουλγαρία,

Ø HELLENIC VENTURES S.A.,

Ø ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ,

Ø ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.

Για επενδύσεις Ε.Κ.Υ.Κ. έχουν πραγματοποιηθεί περίπου 20 συμφωνίες μέχρι σήμερα με μέσο ύψος κεφαλαιακής συμμετοχής 300 εκατομμύρια. Συγκεκριμένα, από τα 16 εκατομμύρια διαθέσιμα Ε.Κ.Υ.Κ. επενδύθηκαν τα 10 εκατομμύρια, 39% σε χρηματοδοτήσεις εκκίνησης και 61% σε χρηματοδοτήσεις επέκτασης.

Τέλος, παραδείγματα επιχειρήσεων οι οποίες είχαν επιτυχημένη πορεία όχι μόνο σε Ελλάδα αλλά και σε εξωτερικό, η οποία οφείλεται σε επενδύσεις Ε.Κ.Υ.Κ., είναι οι εταιρείες τροφίμων Chirita και Goody's.

4.4 Τα οφέλη που προσφέρουν οι επενδύσεις Ε.Κ.Υ.Κ.

Η επιχείρηση που χρηματοδοτείται με Ε.Κ.Υ.Κ. έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει τις απαραίτητες επενδύσεις ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού, χωρίς να αυξηθεί ο χρηματοδοτικός κίνδυνος εξαιτίας του υπερβολικού δανεισμού. Οι Ε.Π.Ε.Κ. παρέχουν:

- Οικονομική, εμπορική και διοικητική τεχνογνωσία στις χρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις

- και επίσης αυξάνουν το κύρος αυτών που προετοιμάζονται να εισαχθούν στο χρηματιστήριο.

Το Ε.Κ.Υ.Κ. παίζει σημαντικό ρόλο στη γρήγορη ανάπτυξη των εταιρειών, κυρίως των ΜΜΕ, αλλά και στην ανάπτυξη και την υγιή δομή της οικονομίας γενικότερα.

Οι Ε.Π.Ε.Κ. από την μια πλευρά αφενός διευκολύνουν την δημιουργία νέων επιχειρήσεων και από την άλλη πλευρά αφετέρου υποκινούν την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό υπαρχουσών επιχειρήσεων και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να βοηθούν την οικονομική ανάπτυξη και να καταπολεμούν την ανεργία.

4.5 Επένδυση σε έρευνα αγοράς

Σήμερα, στη σύγχρονη κοινωνία η έρευνα αγοράς αποτελεί την πυξίδα η οποία προσανατολίζει την επιχείρηση για τις επενδύσεις και τη δημιουργία των προϊόντων μέχρι και τις υπηρεσίες μετά την πώληση. Αυτή η έρευνα είναι απαραίτητο να είναι εποικοδομητική, να μην καταδικάζει αλλά να εμφανίζει στην επιχείρηση καινούργιους ορίζοντες και λύσεις. Ο σκοπός της έρευνας αγοράς είναι να παρέχει τη δυνατότητα στην επιχείρηση να πραγματοποιεί αποτελεσματικότερα τους στόχους της.

Αν και η έρευνα αγοράς δεν είναι αρκετά διαδεδομένη, υπάρχουν επιχειρήσεις στην Πάτρα οι οποίες προτιμούν να επενδύσουν αρκετά χρηματικά ποσά για μια έρευνα αγοράς γιατί τους βοηθάει:

- 1) Στην πρόβλεψη της ζήτησης είτε για όλη την αγορά, είτε κατά περιοχές.
- 2) Όχι μόνο στη μελέτη αλλά και στην ανάλυση της αγοράς ως προς τα ανταγωνιστικά προϊόντα. Επίσης, θα πρέπει να εξετάσει τις ανταγωνιστικές εταιρείες από διάφορες πλευρές όπως: Μέγεθος, σκοπό λειτουργίας, περιοχές επιρροής, κλπ. Με αυτόν τον τρόπο ο επιχειρηματίας θα μπορέσει να ανταγωνιστεί ή μέσω της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (ποιότητα, εξυπηρέτηση ή προϊόν) ή μέσω των τιμών.
- 3) Στον προσδιορισμό του μεγέθους του μεριδίου που έχει η επιχείρηση στην αγορά και επιπλέον ποιες θα είναι οι μελλοντικές τάσεις στην αγορά ως προς το μερίδιο της επιχείρησης.
- 4) Στην μελέτη και στην ανάλυση της συμπεριφοράς των καταναλωτών.
- 5) Στον προσδιορισμό του μεγέθους της αγοράς για τα προϊόντα τα οποία ήδη έχει η επιχείρηση και επιπλέον στον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των καταναλωτών της αγοράς σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, την οικονομική κατάσταση, το γεωγραφικό διαμέρισμα διανομής τους, κλπ.

Εφόσον, ο επιχειρηματίας καταλήξει στη βασική ιδέα θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις εξής παραμέτρους:

- 1) Τα πλεονεκτήματα,
- 2) τους κινδύνους,
- 3) τις ευκαιρίες και
- 4) τις προοπτικές.

4.6 Επένδυση σε διαφήμιση

Διαφήμιση είναι η απρόσωπη μαζική επικοινωνία, η οποία έχει το στοιχείο της πληρωμής και ο τελικός σκοπός της είναι η μετάδοση πληροφοριών και η δημιουργία μιας θετικής γνώμης στους καταναλωτές για το προϊόν ή την επιχείρηση που διαφημίζονται και με αυτόν τον τρόπο να συμβάλλει στην προαγωγή των στόχων που έχει θέσει η επιχείρηση.

Ο σκοπός της διαφήμισης είναι να:

- § Διατηρήσει,
- § προσελκύσει και να

§ αυξήσει την πελατεία μιας επιχείρησης γιατί με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσει να βελτιώσει την απόδοση των κεφαλαίων που έχει επενδύσει.

Η διαφήμιση θα πετύχει την αύξηση των πωλήσεων μόνο στην περίπτωση που το διαφημιζόμενο προϊόν ή υπηρεσία ικανοποιήσει μια συγκεκριμένη ανάγκη που έχουν οι καταναλωτές. Αν αυτό δεν συμβαίνει τότε η διαφήμιση είναι επιζήμια όχι μόνο για το προϊόν αλλά και για την ίδια την επιχείρηση. Επίσης, για να θεωρηθεί μια διαφήμιση ως επιτυχημένη θα πρέπει να συμβάλλουν και άλλα στοιχεία. Δηλαδή, το κατάλληλο προϊόν ή η κατάλληλη υπηρεσία θα πρέπει να συνοδεύεται με την κατάλληλη τιμή και τα κατάλληλα δίκτυα διανομής.

Στην Πάτρα, οι κατηγορίες των προϊόντων ή των υπηρεσιών οι οποίες διαφημίζονται περισσότερο κατά σειρά διαφημιστικής δαπάνης είναι:

- Τα ποτά – ζυθοποιία – αναψυκτικά.
- Τα είδη ένδυσης – υπόδησης.
- Το γάλα, γαλακτοκομικά προϊόντα- παγωτά.
- Τα προϊόντα για περιποίηση προσώπου – σώματος.
- Οι οικονομικοί οργανισμοί.
- Το αλεύρι – ζυμαρικά, όσπρια, μπισκότα, έλαια.

- Τα προϊόντα καθαρισμού – απορρυπαντικά.
- Τα μεγάλα καταστήματα.

Τα κυριότερα διαφημιστικά στα οποία επενδύουν σημαντικά κεφάλαια οι επιχειρήσεις, κατά σειρά προτίμησης είναι:

- 1) Τα περιοδικά,
- 2) το ραδιόφωνο,
- 3) οι εφημερίδες και
- 4) η τηλεόραση.

4.7 Επένδυση σε πάγια

Οι επιχειρήσεις για την ανάπτυξη τους επενδύουν σημαντικά κεφάλαια σε πάγια.

Πάγια είναι τα αγαθά τα οποία αποκτούνται από την επιχείρηση για να χρησιμοποιηθούν μακροχρόνια προκειμένου η επιχείρηση να πετύχει τους σκοπούς της.

Μερικά από τα πάγια στα οποία επενδύονται πιο συχνά τα κεφάλαια είναι:

- ü Κτίρια,
- ü μηχανήματα,
- ü έπιπλα,
- ü εδαφικές εκτάσεις και
- ü λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ – ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΤΡΙΝΩΝ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

5.1 Οι υπόλοιπες μορφές επενδύσεων των Πατρινών

Ένα μικρό ποσοστό Πατρινών προτιμά να επενδύει τα χρήματα του σε διαφορετικές μορφές επενδύσεων σε σχέση με αυτές που έχουν ήδη αναφερθεί. Αυτές οι μορφές επενδύσεων είναι:

Ø Ακίνητα και

Ø πίνακες.

5.2 Αξίζουν οι επενδύσεις;

Γεγονός θεωρείται ότι οι επενδύσεις στην Ελλάδα είναι άμεσα αναγκαίες για την ευδοκίμηση του μέλλοντος της Ελληνικής Οικονομίας προς όφελος όχι μόνο των Ελλήνων εργαζομένων αλλά και της ελληνικής οικονομίας.

Οι επενδυτές προτείνουν ότι αξίζουν οι επενδύσεις στην Πάτρα, η οποία είναι μια Ελληνική Περιφέρεια όχι μόνο επειδή έχει όλα τα προσόντα να δεχθεί επενδύσεις αλλά και γιατί τα έργα που την στηρίζουν σε λίγο θα αποδίδουν καρπούς για μεγάλα έργα αλλά και για τουριστικές εγκαταστάσεις για την

ανάπτυξη του οποιανδήποτε μορφής τουρισμού που προέρχεται από την Ευρώπη.

Τέλος, γενικά η Ελλάδα με την συνεχή οικονομική της ανάπτυξη καθώς και με την σταθερότητα του νομίσματος κατά την είσοδο της στην ΟΝΕ όπου δίνει μεγάλες δυνατότητες επενδύσεων, γίνεται αρκετά ισχυρή. Επίσης, η άνοδος του ελληνικού χρηματιστηρίου καθώς τα έργα και οι επενδύσεις στην Ελλάδα είναι αρκετά ικανοποιητικά. Ο Έλληνας επενδυτής έχει την δυνατότητα να δημιουργήσει μέσα στον ελλαδικό χώρο οικονομικά θαύματα όχι μόνο για όφελος δικό του αλλά και της πατρίδος του.

5.3 Τι θα επηρεάσει την αγορά στο προσεχές μέλλον

Σήμερα αυτό το οποίο δεν μπορεί να προβλεφθεί είναι ίσως ο πιο σημαντικός παράγοντας που επηρεάσει το ελληνικό χρηματιστήριο. Όμως όσο η αγορά διαθέτει ρευστότητα και προσδοκίες είναι δεδομένο ότι θα κινείται ανοδικά. Όταν οι προσδοκίες θα πάψουν να είναι θολές και να παίρνουν σάρκα και οστά, τότε σίγουρα σε αυτήν την περίπτωση θα υπάρξουν ανακατατάξεις.

Υποστηρίζεται ότι στο προσεχές μέλλον η εικόνα της αγοράς θα είναι πολύ διαφορετική σε ότι έχει σχέση με τις εταιρίες-μετοχές πρωταγωνιστές.

Τέλος τις τελευταίες εβδομάδες παρατηρείται ότι οι αποτιμήσεις αρκετών εταιριών δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές προοπτικές τους. Οι εκπλήξεις δεν φαίνονται να είναι τόσες πολλές όσες φαίνονται στην τρέχουσα περίοδο.

5.4 Ποιοι θα ξεχωρίσουν στο μέλλον;

Αυτοί που θα προκόψουν στο προσεχές μέλλον θα είναι οι νοικοκύρηδες. Υπάρχουν αρκετοί επιχειρηματίες που έκαναν σοβαρή προσπάθεια νοικοκυρέματος. Και αυτό γίνεται φανερό από τους ισολογισμούς και τις λογιστικές καταστάσεις της φετινής χρονιάς, τα οποία παρουσιάζουν ποιοι νοικοκυρεύτηκαν. Το μόνο που κάνει να ανησυχούν τους επενδυτές είναι ότι η ευμάρεια μπορεί να οδηγήσει στην επανάληψη λαθών του παρελθόντος. Ακόμα όμως υπάρχει αρκετή διστακτικότητα και αυτό είναι θετικό.

Επιπλέον παρατηρείται ότι το Χρηματιστήριο μετατρέπεται σταδιακά σε συνεταιρισμό μεταξύ κράτους και ιδιωτών μέσω της διαδικασίας των μετοχοποιήσεων. Ουσιαστικά η πλειοψηφία των δεικτοβαρών μετοχών που δημιουργούν τη τάση στην αγορά αποτελεί συνεταιρισμό κράτους-ιδιωτών.

Το ζήτημα που τίθεται και αναστατώνει τους επενδυτές είναι κατά πόσο θα δουν τελικά σοβαρότητα στη διαχείριση και στη διάθεση για λήψη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών από τις διοικήσεις των εταιριών αυτών. Γιατί το παραπάνω είναι αυτό το οποίο θα κρίνει την πορεία του Χρηματιστηρίου από οτιδήποτε άλλο. Στην περίπτωση

που παρουσιαστεί αλαζονεία και αδιαφορία για τους ιδιώτες μετόχους τότε μπορεί να διαλυθεί εύκολα το οικοδόμημα.

5.5 Επενδύσεις & Δύσκολη εποχή

Σε μια εποχή η οποία θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολη για όλες τις αγορές, με το Ελληνικό Χρηματιστήριο σε στασιμότητα στα χαμηλά επίπεδα του δείκτη, οι "ειδήμονες" των επενδύσεων και οι αλλοτινοί "γκουρού" των αποδόσεων σωπαίνουν.

Θεωρείται ότι είναι μια εποχή που οι πραγματικοί επαγγελματίες αναγνωρίζονται αφού η ανεύρεση της επένδυσης που αποδίδει και η δημιουργία κατάλληλων επενδυτικών εργαλείων, γίνεται μια δουλειά για λίγους γιατί θεωρείται αρκετά δύσκολη. Σε μια τέτοια εποχή, για την αγορά και τις σημερινές προοπτικές της αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα.

Μεγάλη σημασία έχει το ένστικτο και η βαθιά γνώση της αγοράς στην περίπτωση όπου οι καλές αποδόσεις δεν είναι αυτονόητες και οι προοπτικές ευδιάκριτες.

5.6 Πληθωρισμός & επενδύσεις

Σε τραπεζικούς λογαριασμούς στην Ελλάδα είναι τοποθετημένα περίπου 137 δις. € ποσό εντυπωσιακό αν σκεφτεί κανείς ότι οι αποδόσεις κυμαίνονται στα πενιχρά επίπεδα του 0,5% με

1,5%. Όσοι τοποθετούν τα χρήματά τους στην χρηματαγορά το βασικό τους επιχείρημα, πέρα από την αναγκαιότητα για φύλαξη κάποιων χρημάτων για ώρα ανάγκης, είναι ότι τα κεφάλαια τους δεν διατρέχουν κανένα κίνδυνο.

Αν θεωρήσουμε ως μόνο κίνδυνο, που αντιμετωπίζει ένας επενδυτής τον επενδυτικό κίνδυνο, το επιχείρημα είναι σωστό επειδή οι τοποθετήσεις στην αγορά χρήματος δεν εμφανίζουν τις διακυμάνσεις τις οποίες παρουσιάζουν οι αγορές μετοχών και ομολόγων. Επίσης, στην τοποθέτηση χρημάτων σε επενδύσεις εμπλέκονται και άλλοι κίνδυνοι πέρα από τον επενδυτικό.

Ένας άλλος αρκετά σημαντικός κίνδυνος, ο οποίος αγνοείται από τους επενδυτές οι οποίοι επιλέγουν καταθετικά προϊόντα για την τοποθέτηση των χρημάτων τους είναι ο πληθωρισμός. Πληθωρισμός σημαίνει ότι με το ίδιο ποσό χρημάτων, κάθε χρόνο αγοράζεις όλο και πιο λίγα προϊόντα. Αν η απόδοση των χρημάτων ενός επενδυτή δεν ξεπερνάει τον πληθωρισμό, τότε στην πραγματικότητα η αξία των κεφαλαίων του μειώνεται. Ο κίνδυνος του πληθωρισμού θα πρέπει πάντα να υπολογίζεται από έναν σωστό επενδυτικό σχεδιασμό.

Η επένδυση προϋποθέτει εκείνα τα χρήματα τα οποία δεν χρειαζόμαστε άμεσα και άρα μπορούμε να τα τοποθετήσουμε με μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Άρα ένα κεφάλαιο το οποίο δεν θα χρειαστούμε για κάποιο χρονικό διάστημα γιατί προορίζεται για έναν συγκεκριμένο σκοπό όπως για παράδειγμα: Τις σπουδές των παιδιών, δεν θα πρέπει να λιμνάζει σε λογαριασμούς καταθέσεων.

Για παράδειγμα: Ένας πατέρας υπολογίζει ότι σε επτά χρόνια πρέπει τα παιδιά του να πάνε στο εξωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές. Γι' αυτόν το λόγο διαθέτει αρχικό κεφάλαιο 10.000€ Εάν το κεφάλαιο αυτό το τοποθετούσε σε τραπεζικές καταθέσεις, με τη λογική ότι το κεφάλαιο δεν διατρέχει κανένα κίνδυνο, τότε το αρχικό ποσό με μέση ετήσια απόδοση 4,01% το διάστημα 12/00- 12/07 θα είχε γίνει 13.172€ άρα το κέρδος του επενδυτή είναι 3.172 €

Στην πραγματικότητα όμως τα πράγματα δεν είναι έτσι επειδή ο μέσος δείκτης πληθωρισμού τα τελευταία επτά έτη ήταν 3,46%. Άρα, στο παραπάνω ποσό, η μέση πραγματική ετήσια απόδοση ήταν μόλις 0,54%. Οπότε τα 10.000€ ύστερα από την αφαίρεση του πληθωρισμού, έγιναν 10.384€ και στην πραγματικότητα, ο επενδυτής βρίσκεται περίπου με τα ίδια χρήματα που είχε πριν πραγματοποιήσει την επένδυση του.

Έστω ότι το ίδιο διάστημα, ο επενδυτής είχε τοποθετήσει το κεφάλαιο του σε ένα χαρτοφυλάκιο Αμοιβαίων Κεφαλαίων. Η εικόνα θα ήταν τελείως διαφορετική. Παρά το γεγονός ότι στην χρηματιστηριακή αγορά παρουσιάστηκαν έντονες διακυμάνσεις κατά την διάρκεια της δεκαετίας, η σωρευτική απόδοση του χαρτοφυλακίου θα ήταν 133,71%, αρκετά πιο πάνω από τον μέσο πληθωρισμό. Το κεφάλαιο θα είχε φτάσει στα 23.371€ και ο πατέρας θα ήταν ευτυχής που μπορεί με τόση ευκολία να χρηματοδοτήσει άνετα τις σπουδές των παιδιών του.

Το πρόβλημα με τον πληθωρισμό είναι ότι δημιουργεί ψευδαισθήσεις. Ο πληθωρισμός τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και αυτό έχει δημιουργήσει την εντύπωση ότι δεν κατατρώει τις οικονομίες, όπως έκανε πριν από μερικά χρόνια, όταν έφτανε τα επίπεδα του 15-20%.

Παρ' όλα αυτά, αυτό είναι μόνο μια ψευδαίσθηση γιατί αντίστοιχα έχουν κινηθεί και τα επιτόκια καταθέσεων, οπότε το αποτέλεσμα δεν παρουσιάζει διαφορές γιατί είναι περίπου το ίδιο. Ο πληθωρισμός παραμένει ο «αθόρυβος ληστής» των χρημάτων. Η προστασία από τον πληθωρισμό θα πρέπει να αποτελεί βασικό μέλημα για τον επενδυτή και ιδιαίτερα στην περίπτωση όπου πρόκειται για μακροπρόθεσμο επενδυτή.

5.7 Οι προοπτικές των αγορών

Ένα από τα βασικά ζητήματα που απασχολούν την επενδυτική κοινότητα, από το ξεκίνημα του 2004, είναι η πορεία των επιτοκίων στο μέλλον. Παραμένοντας διεθνώς σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν είναι λίγοι οι επενδυτές οι οποίοι θεωρούν αναπόφευκτη την ανοδική κίνηση των επιτοκίων.

Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, μια πιθανή άνοδος των επιτοκίων θα επηρεάζει άμεσα τις επενδύσεις σε ομόλογα, επειδή η τιμή τους μειώνεται. Στην πραγματικότητα όμως παρατηρείται ότι επειδή τα νέα προεξοφλούνται από τις αγορές, η τιμή του ομολόγου μειώνεται συνήθως πριν να ανακοινωθεί η αύξηση των επιτοκίων.

Οπότε η άμεση επίπτωση μιας πιθανής ανόδου επιτοκίων σε μια ομολογιακή επένδυση δεν είναι ξεκάθαρη επειδή ενδέχεται αυτή να έχει ήδη προεξοφληθεί από τις αγορές.

Ο κάτοχος ενός ομολόγου ή ενός Ομολογιακού Αμοιβαίου Κεφαλαίου είναι ένας δανειστής στην ουσία. Όταν δανείζει τα χρήματα του με μεγαλύτερο επιτόκιο, τότε θα έχει και μεγαλύτερη απόδοση σε βάθος χρόνου. Άρα, η άνοδος των επιτοκίων έχει ως συνέπεια να μειώσει την απόδοση μιας επένδυσης σε ομόλογα βραχυπρόθεσμα, αλλά μακροπρόθεσμα την αυξάνει.

Όμως βραχυπρόθεσμα, υπάρχουν ομόλογα τα οποία αντιδρούν θετικά στις αυξήσεις των επιτοκίων. Αυτό που δεν πρέπει να ξεχνάνε οι επενδυτές είναι πως υπάρχουν ομόλογα που επωφελούνται από αύξηση των επιτοκίων. Τα ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου (όπως αυτά που έχουν εκδώσει τα τελευταία χρόνια διάφοροι ελληνικοί τραπεζικοί οργανισμοί) αποτελούν μια καλή επενδυτική επιλογή σε περιόδους όπου η πορεία των επιτοκίων είναι ανοδική.

Μια διαφορετική κατηγορία ομολόγων που συχνά ευνοείται από το ξεκίνημα ενός ανοδικού κύκλου επιτοκίων είναι και τα εταιρικά ομόλογα. Οι αποδόσεις που θα έχουν τα εταιρικά ομόλογα εξαρτώνται από:

- Το μακροοικονομικό περιβάλλον,
- τον κλάδο όπου μια εταιρία δραστηριοποιείται,

- την στρατηγική και την εφαρμογή αυτής από την διοίκηση της εταιρίας.

Δεν είναι τυχαίο ότι τα ομόλογα εταιριών που ανήκουν στον ίδιο κλάδο εξαιτίας της διαφορετικής στρατηγικής δίνουν διαφορετικές αποδόσεις στους επενδυτές. Είναι γεγονός πως τα τελευταία χρόνια τα εταιρικά ομόλογα έχουν δώσει αρκετά καλές αποδόσεις στους επενδυτές. Γι' αυτή την κατηγορία των ομολόγων το επενδυτικό ενδιαφέρον παγκοσμίως έχει αυξηθεί, με άλλα λόγια παρατηρείται αυξημένη ζήτηση. Αρκετά δύσκολο θεωρείται το να εντοπίσει κανείς τις επενδυτικές ευκαιρίες που υπήρχαν δυο χρόνια πριν σε αφθονία, αυτό όμως δεν σημαίνει πως δεν εκδίδονται εταιρικά ομόλογα που συνεχίζουν να αποτελούν καλή επένδυση.

Τέλος οι επενδυτές είναι απαραίτητο να γνωρίζουν, ότι ανεξάρτητα της πορείας που θα έχουν τα επιτόκια, υπάρχουν πάντα ομολογιακές τοποθετήσεις οι οποίες είναι ικανές να τους προσφέρουν ικανοποιητικές αποδόσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΤΕΛΙΚΑ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 Ερωτηματολόγιο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) **Τι ηλικία έχετε;**

18-30   ..   31-50   ..   51 και άνω   ..

2) **Το φύλλο σας**

Ανδρας   ..

Γυναίκα   ..

3) **Ποιο είναι το επάγγελμα σας;**

Δημόσιος υπάλληλος   ..

Ιδιωτικός υπάλληλος   ..

Ελεύθερος επαγγελματίας   ..

Άλλο:

---

4) **Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;**

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ..
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ..
Τριτοβάθμια εκπαίδευση ..
Ανώτερη ..

5) **Ποιο είναι το εισόδημα σας ετησίως;**

€

Κάτω από 5.000 ..
5.001 - 10.000 ..
10.001 – 20.000 ..
20.001 - 40.000 ..
40.001 και πάνω ..

6) **Επενδύετε τα χρήματά σας;**

ΝΑΙ ..

ΟΧΙ ..

7) **Ποιος είναι ο βασικός λόγος που επενδύετε τα χρήματά σας;**

---

8) **Τι κοιτάτε πριν πραγματοποιήσετε την επένδυσή σας;**

- 1) Την ωφέλεια της επένδυσης ..
- 2) Τον σκοπό της επένδυσης ..
- 3) Την απαραίτητη δαπάνη ..
- 4) Το μέλλον της επένδυσης ..

Άλλο:

---

9) **Αναφέρετε τις δυο πιο βασικές μορφές επενδύσεων που γνωρίζετε;**

---

10) **Που επενδύετε τα χρήματά σας; Αν επενδύετε σε δυο ή περισσότερες διαφορετικές μορφές επένδυσης, αναλύστε σε τι ποσοστό επενδύετε στη κάθε μια.**

---

11) **Που θα επιλέγατε να επενδύσετε;**

- 1) Σε μια επένδυση με μεγάλο ρίσκο και μεγάλη απόδοση. ..
- 2) Σε μια επένδυση με μικρό ρίσκο και μικρή απόδοση. ..

12) **Εάν επενδύετε τα χρήματά σας στην τράπεζα, ποια επένδυση επιλέγετε;**

- 1) Προθεσμιακές καταθέσεις ..
- 2) Αμοιβαία κεφάλαια ..
- 3) Καταθέσεις συνδεδεμένες με τη χρηματαγορά ..
- 4) Προϊόντα εγγυημένου κεφαλαίου ..
- 5) Επενδυτικά κεφάλαια ..

Άλλη:

---

13) **Εάν επενδύετε τα χρήματά σας στο χρηματιστήριο, τι επιλέγετε;**

- 1) Ονομαστικές μετοχές ..
- 2) Ανώνυμες μετοχές ..
- 3) Κοινές μετοχές ..
- 4) Προνομιούχες μετοχές ..

Άλλού:

---

14) Εάν είστε επιχειρηματίας, που επιλέγετε να επενδύσετε τα χρήματά σας;

- 1) Μηχανήματα ..
- 2) Διαφήμιση ..
- 3) Έρευνα αγοράς ..
- 4) Επέκταση ..

Άλλού:

---

15) Είστε ικανοποιημένος από τις επενδύσεις σας;

ΝΑΙ ..

ΟΧΙ ..

16) Σκέπτεστε να επενδύσετε σε κάποια άλλη μορφή επένδυσης στο μέλλον;

ΝΑΙ ..

ΟΧΙ ..

Εάν ναι, ποια θα είναι η επόμενη επένδυση σας;

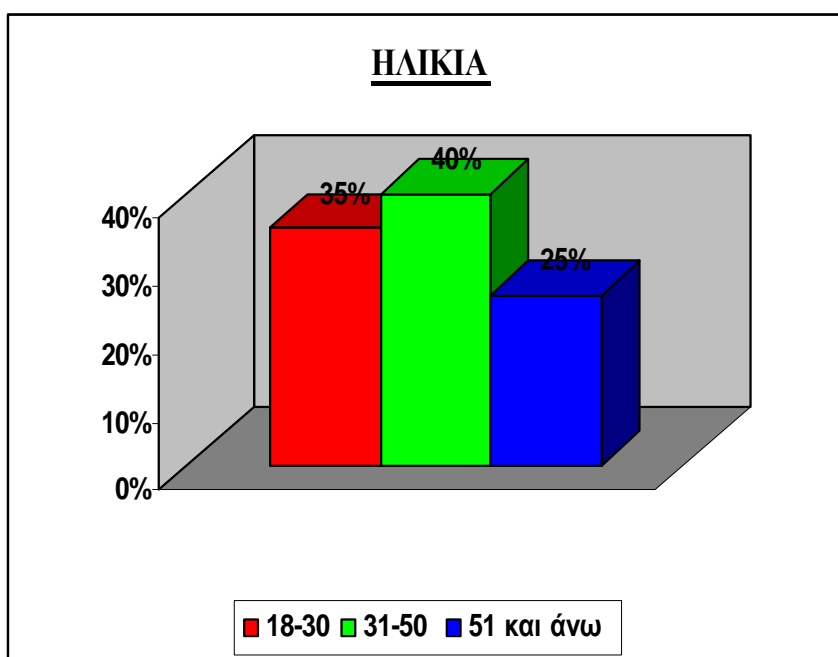

Ευχαριστούμε πολύ για την βοήθεια σας

6.2 Παρουσίαση των αποτελεσμάτων

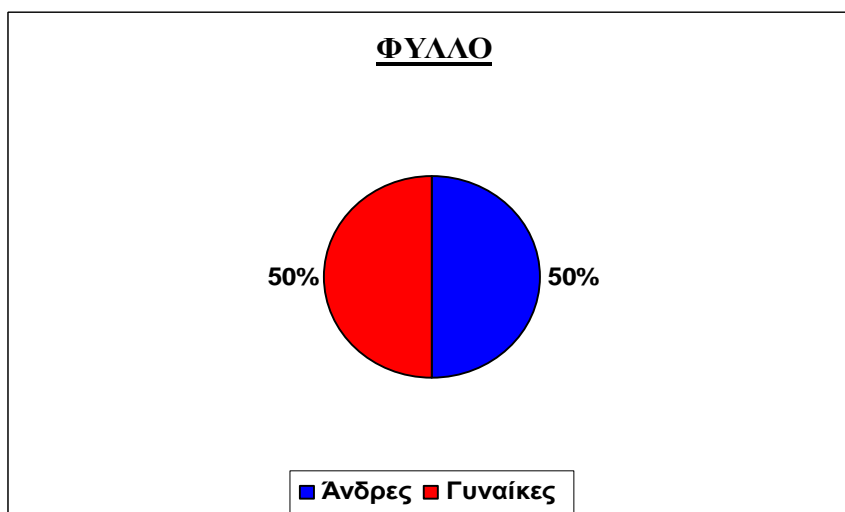
Το δείγμα μας συμπληρώθηκε από 150 Πατρινούς όλων των κατηγοριών δηλαδή μορφωμένοι, αμόρφωτοι, οποιασδήποτε ηλικίας (άνω των 18 ετών), κλπ.

Ηλικία

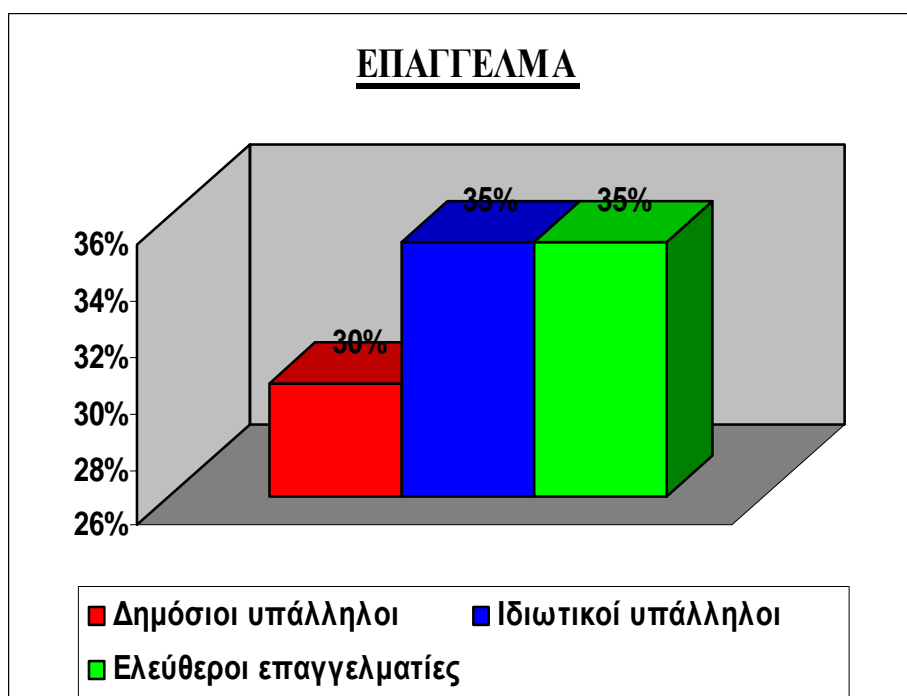
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα το 35% του δείγματος έχει ηλικία από 18 μέχρι 30 ετών, το 40% του δείγματος έχει ηλικία από 31 μέχρι 50 ετών και το υπόλοιπο 25% έχει ηλικία από 51 και άνω ετών.

Φύλλο

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 50% του δείγματος είναι άνδρες και το υπόλοιπο 50% του δείγματος είναι γυναίκες.

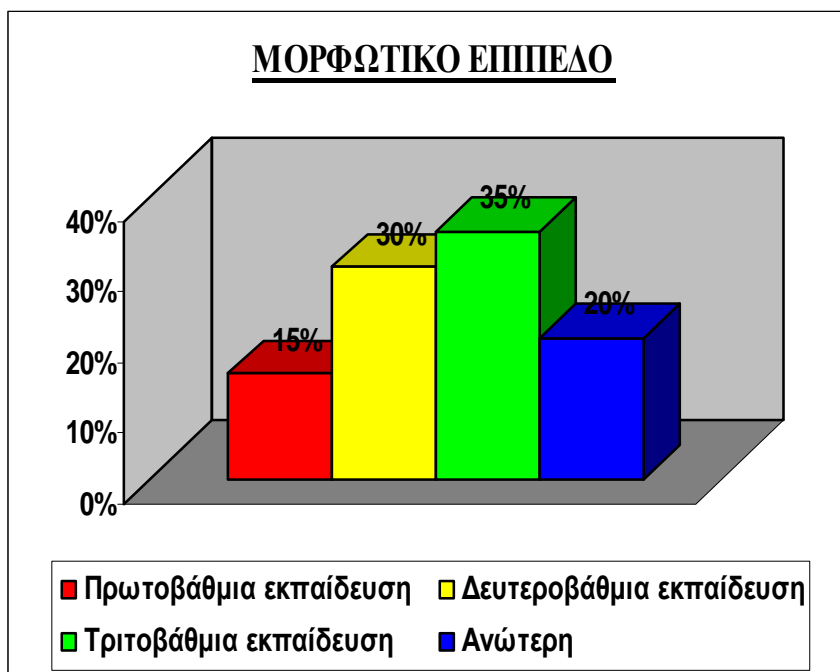
Επάγγελμα

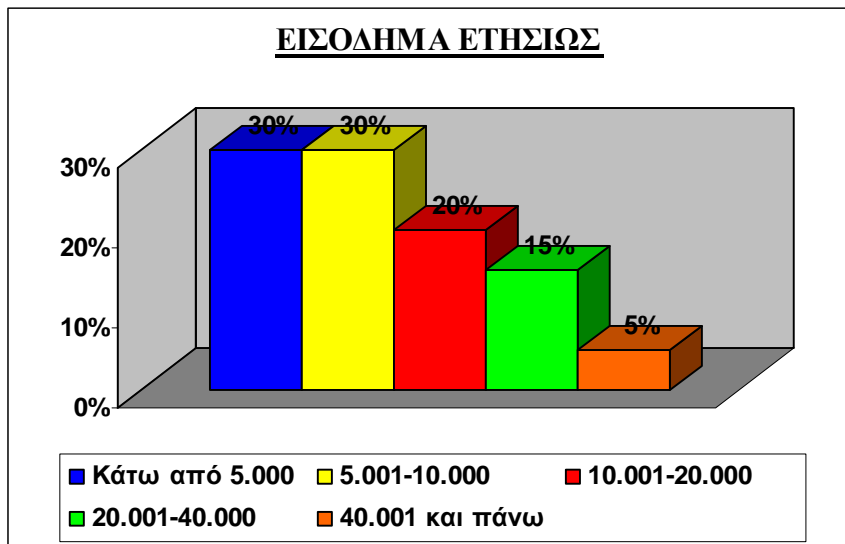
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα το 30% του δείγματος είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 35% του δείγματος είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι και το υπόλοιπο 35% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Μορφωτικό επίπεδο

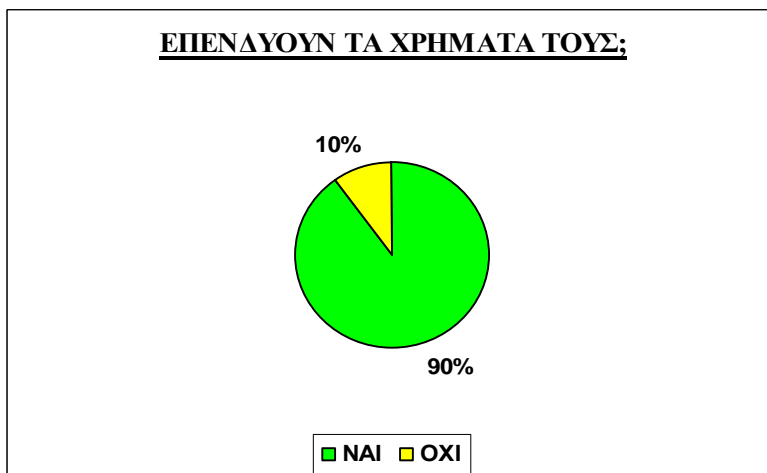
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα το μορφωτικό επίπεδο του δείγματος μας έχει ως εξής: Το 15% έχει πρωτοβάθμια εκπαίδευση, το 30% έχει δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 35% έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση και το υπόλοιπο 20% έχει ανώτερη εκπαίδευση.

Το εισόδημα ετησίως

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 30% του δείγματος έχει εισόδημα ετησίως κάτω από 5.000, το 30% έχει εισόδημα ετησίως από 5.001 μέχρι 10.000, το 20% έχει εισόδημα ετησίως από 10.001 μέχρι 20.000, το 15% έχει εισόδημα ετησίως από 20.001 μέχρι 40.000 και το υπόλοιπο 5% έχει εισόδημα ετησίως από 40.001 και πάνω.

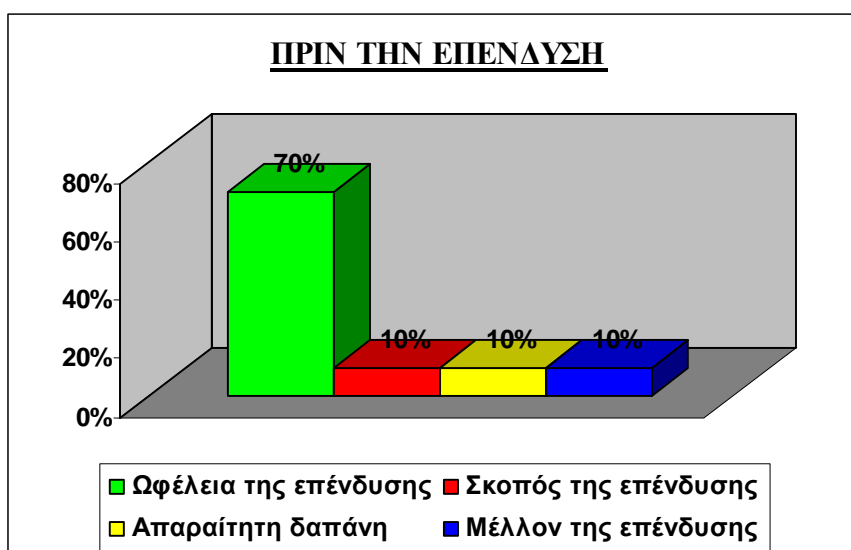
Επενδύουν τα χρήματά τους οι Πατρινοί;

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα το 90% του δείγματος επενδύει τα χρήματά του, ενώ το υπόλοιπο 10% δεν επενδύει τα χρήματά του.

Ο βασικός λόγος για τον οποίον οι Πατρινοί επενδύουν τα χρήματά τους είναι για να αυξήσουν το εισόδημά τους.

Πριν την πραγματοποίηση της επένδυσης

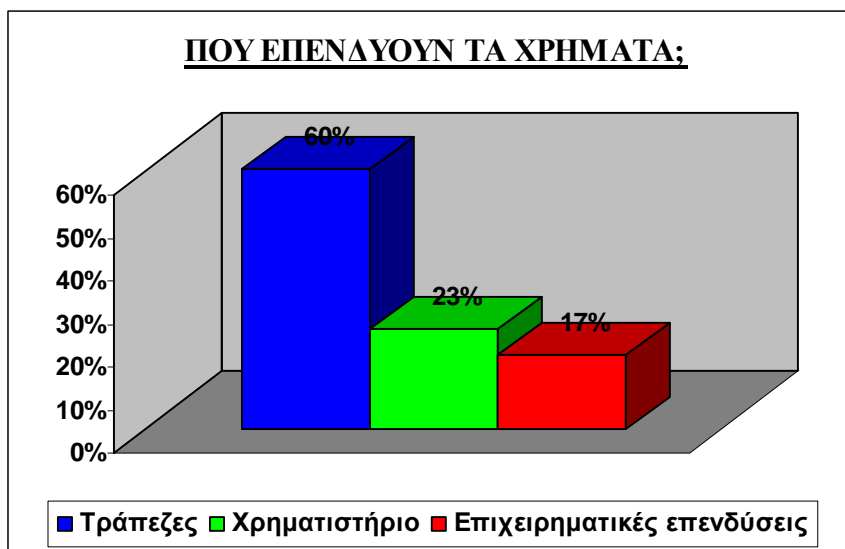
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, πριν από την πραγματοποίηση της επένδυσης το 70% του δείγματος κοιτάει την ωφέλεια της επένδυσης, το 10% του δείγματος κοιτάει τον σκοπό για τον οποίο γίνεται η επένδυση, το 10% κοιτάει την απαραίτητη δαπάνη για την πραγματοποίηση της επένδυσης και τέλος το υπόλοιπο 10% κοιτάει ποιο θα είναι το μέλλον της επένδυσης.

Βασικές μορφές επενδύσεων

Οι δυο πιο βασικές μορφές επενδύσεων που γνωρίζουν οι Πατρινοί σύμφωνα με το δείγμα μας είναι:

- 1) Οι χρηματιστηριακές επενδύσεις και
- 2) οι τραπεζικές επενδύσεις.

Που επενδύουν τα χρήματά τους

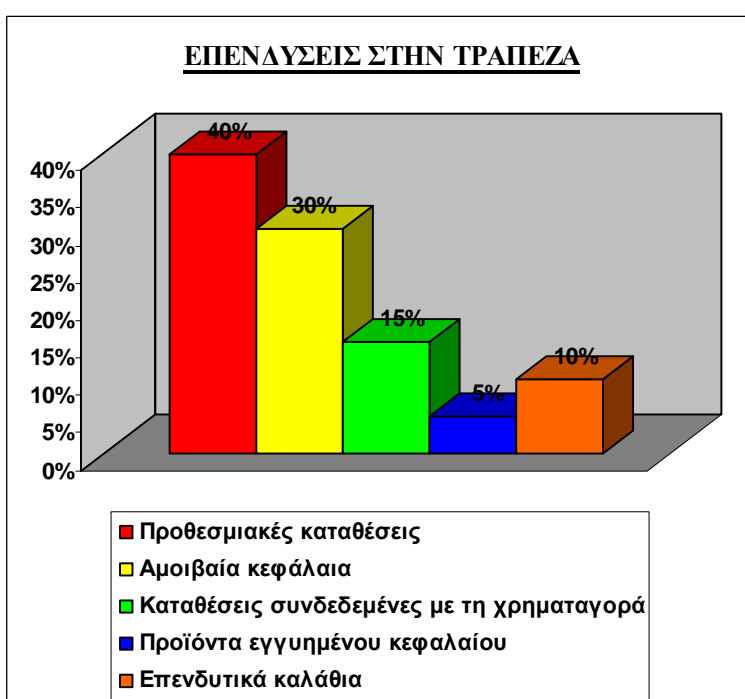
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 60% του δείγματος επενδύει σε τράπεζες, το 23% του δείγματος επενδύει σε χρηματιστήριο και το υπόλοιπο 17% επενδύει σε επιχειρηματικές επενδύσεις, οι οποίες αφορούν τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις όπως: Επενδύσεις σε μηχανήματα, σε διαφήμιση, σε έρευνα αγοράς, κλπ.

Επιλογή μιας επένδυσης σε σχέση με το ρίσκο και την απόδοση

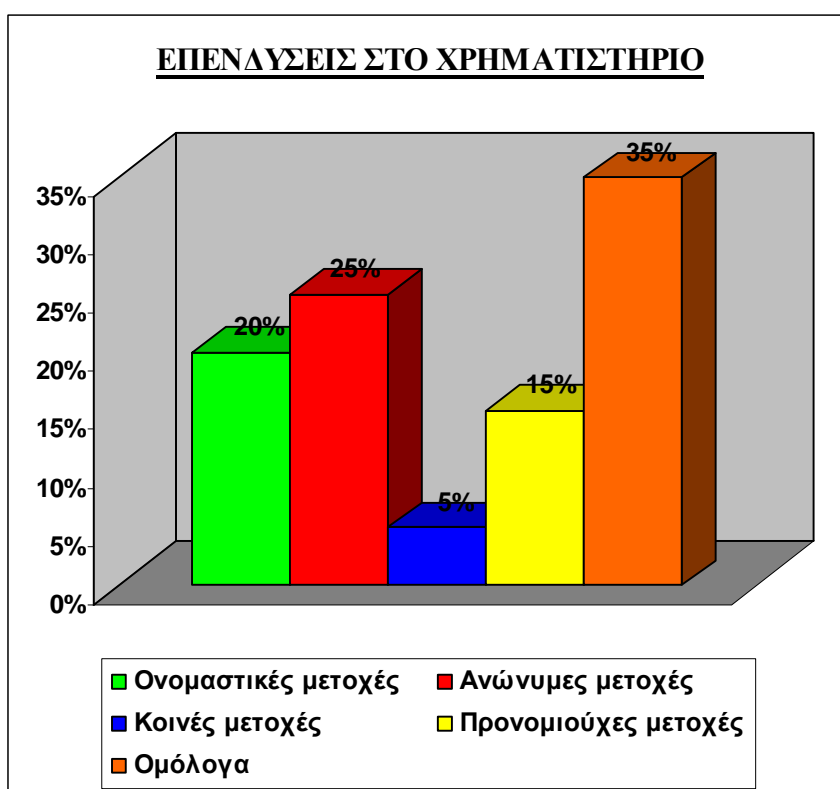
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 15% του δείγματος επιλέγει μια επένδυση με μεγάλο ρίσκο και μεγάλη απόδοση και το υπόλοιπο 85% επιλέγει μια επένδυση με μικρό ρίσκο και μικρή απόδοση.

Επενδύσεις σε τράπεζα

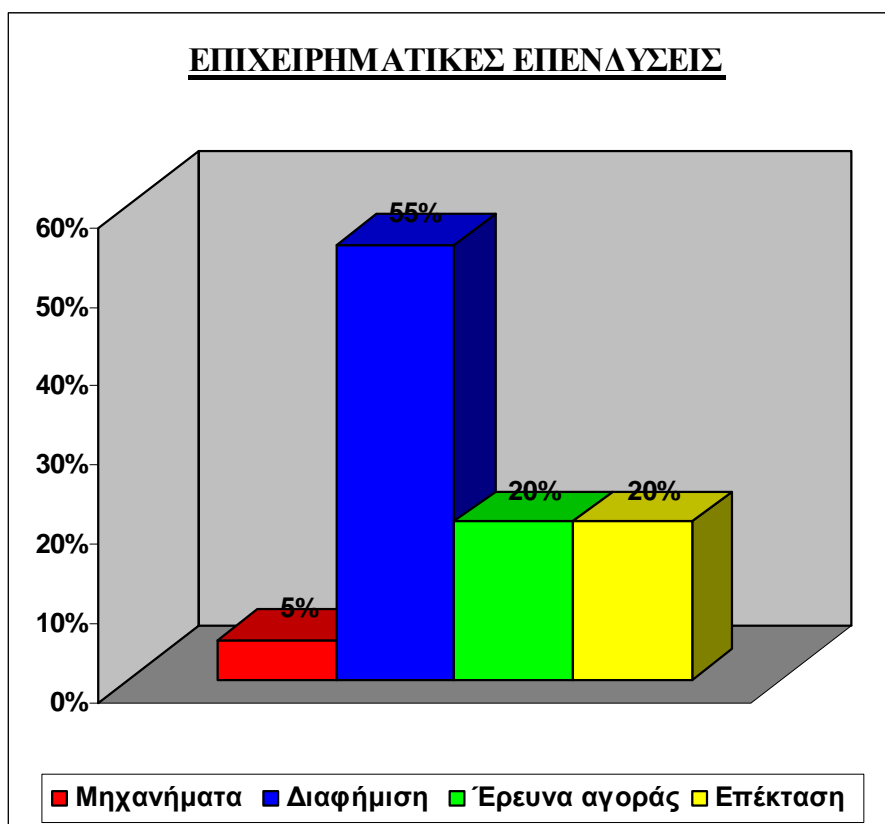
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 40% του δείγματος επενδύει σε προθεσμιακές καταθέσεις, το 30% επενδύει σε αμοιβαία κεφάλαια, το 15% επενδύει σε καταθέσεις συνδεδεμένες με τη χρηματαγορά, το 5% επενδύει σε προϊόντα εγγυημένου κεφαλαίου και το υπόλοιπο 10% επενδύει σε επενδυτικά καλάθια.

Επενδύσεις στο χρηματιστήριο

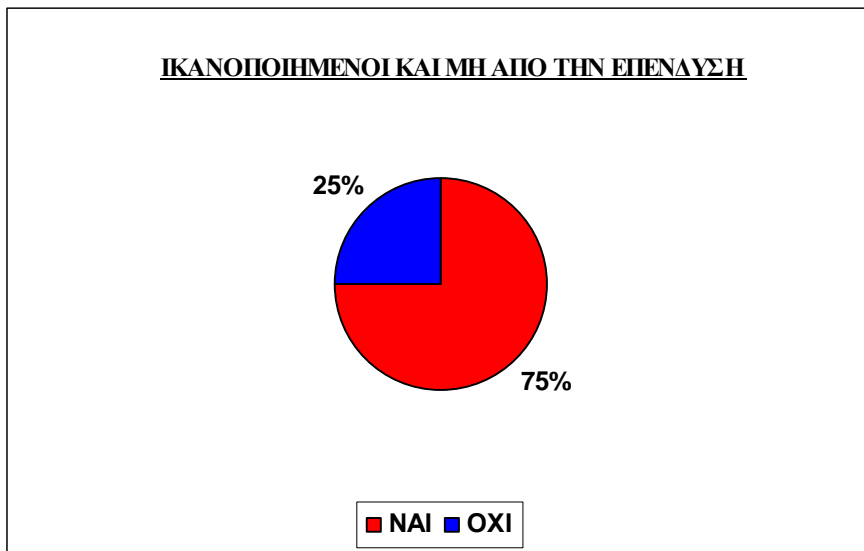
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 20% του δείγματος επενδύει σε ονομαστικές μετοχές, το 25% επενδύει σε ανώνυμες μετοχές, το 5% επενδύει σε κοινές μετοχές, το 15% επενδύει σε προνομιούχες μετοχές και το υπόλοιπο 35% επενδύει σε ομόλογα.

Οι επιχειρηματικές επενδύσεις

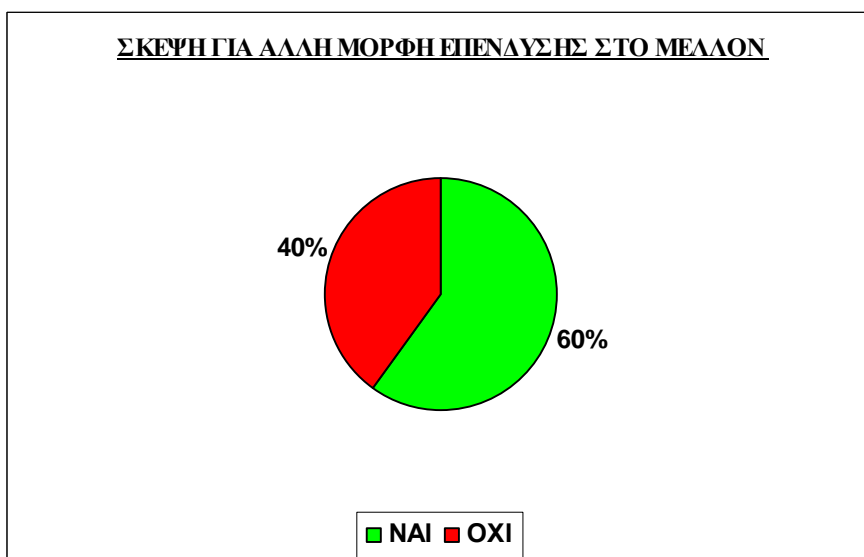
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 5% επιλέγει να επενδύσει σε μηχανήματα, το 55% επιλέγει να επενδύσει σε διαφήμιση, το 20% επιλέγει να επενδύσει σε έρευνα αγοράς και το υπόλοιπο 20% επιλέγει να επενδύσει σε επέκταση.

Ικανοποιημένοι από την επένδυση

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 75% του δείγματος είναι ικανοποιημένο από τις επενδύσεις του ενώ το υπόλοιπο 25% δεν είναι ικανοποιημένο.

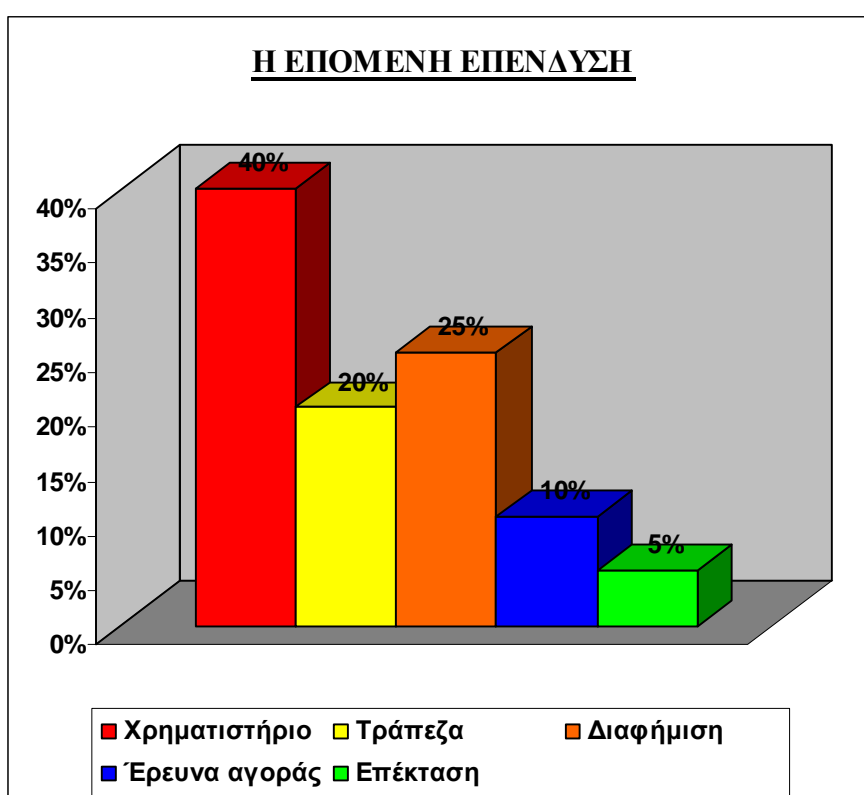
Σκέψη για άλλη μορφή επένδυσης στο μέλλον

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το 60% του δείγματος σκέφτεται να επενδύσει σε κάποια άλλη μορφή επένδυσης στο μέλλον ενώ το υπόλοιπο 40% δεν σκέφτεται να επενδύσει σε κάποια άλλη μορφή επένδυσης στο μέλλον.

Η επόμενη επένδυση στο μέλλον

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, η επόμενη επένδυση του 40% του δείγματος θα είναι στο χρηματιστήριο, του 20% θα είναι στην τράπεζα, του 25% θα είναι σε διαφήμιση, του 10% θα είναι σε έρευνα αγοράς και του υπόλοιπου 5% θα είναι σε επέκταση.

6.3 Τελικά συμπεράσματα

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, το μεγαλύτερο ποσοστό έχει ηλικία από 31- 50 ετών. Το 50% είναι άνδρες και το υπόλοιπο 50% είναι γυναίκες. Το μεγαλύτερο ποσοστό έχει μορφωτικό επίπεδο μέχρι τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι περισσότεροι εργάζονται σαν ιδιωτικοί υπάλληλοι και ελεύθεροι επαγγελματίες. Όσον αφορά το εισόδημα τους ετησίως, τα μεγαλύτερα ποσοστά έχουν κάτω από 5.000 και από 5.001 μέχρι 10.000.

Επιπλέον, το μεγαλύτερο ποσοστό προτιμά να επενδύει τα χρήματα του και ο βασικός λόγος που τα επενδύει είναι να αυξήσει το εισόδημα του. Επίσης, πριν από την πραγματοποίηση της επένδυσης το μεγαλύτερο ποσοστό το ενδιαφέρει ποια θα είναι η ωφέλεια από την επένδυση. Οι δυο πιο βασικές μορφές επενδύσεων που είναι γνωστές στους Πατρινούς σύμφωνα με το δείγμα μας είναι οι ακόλουθες:

- 1) Χρηματιστηριακές επενδύσεις και
- 2) τραπεζικές επενδύσεις.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Πατρινών επιλέγει να επενδύσει τα χρήματα του στις τράπεζες. Επίσης, οι πιο πολλοί προτιμάνε να επενδύσουν σε μια επένδυση με μικρό ρίσκο και μικρή απόδοση. Όσον αφορά τις επενδύσεις στην τράπεζα, το μεγαλύτερο ποσοστό των Πατρινών σύμφωνα με το δείγμα μας επιλέγει να επενδύσει σε

προθεσμιακές καταθέσεις. Ενώ όσον αφορά τις επενδύσεις στο χρηματιστήριο, το μεγαλύτερο ποσοστό των Πατρινών σύμφωνα με το δείγμα μας επιλέγει να επενδύσει σε ομόλογα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των Πατρινών επιχειρηματιών επιλέγει να επενδύσει σε διαφήμιση.

Ικανοποιημένο από τις επενδύσεις του, δήλωσε το μεγαλύτερο ποσοστό των Πατρινών και σκέφτεται να επενδύσει σε διαφορετική μορφή επένδυσης στο μέλλον. Τέλος, η επόμενη επένδυση του μεγαλύτερου ποσοστού είναι το χρηματιστήριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :

- 1) ΣΙΩΜΙΚΟΣ Γ., ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, ΑΘΗΝΑ – ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1994.
- 2) SANDHUSEN R., ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1993.
- 3) ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ Γ., ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΑΘΗΝΑ 1990.
- 4) ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΝΑΓΟΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ –ΤΡΑΠΕΖΕΣ-ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΕΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ 1990.
- 5) ΚΑΡΑΠΙΣΤΟΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ 1994.
- 6) ΒΟΥΛΓΑΡΗ ΕΥΜ. – ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, 1994
- 7) [HTTP://WWW.ECONOMICS.GR](http://www.economics.gr)